ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4055 — 1/13 ՅՈՒԼԻՍ 1899 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 5 ՐԷՊԻԼ ԷՎՎԷԼ 1317 — ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4055

در علیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեանց խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK",
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան.	140	Ղրշ
» » » » վեցամսեայ.	70	»
» » » » եռամսեայ.	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան.	40	Ֆրանկ
» » » » վեցամսեայ.	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Յանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԾՈՒՌ ՎԱՐՈՒՆԳ

Օտար Որբանոցներու մասին Պոլսոյ հայ մամուլին գրածները կը կարդամ միշտ. կ'ենթադրեմ որ գոնէ մայրաքաղաքիս Հայերուն կարծեացը ցոլացումը ըլլան անոնք:

Ձեր բաներու համար զարմացողներէն չեմ. շատոնց կը ճանչնամ հանրային կարծիք ըսուած բանը կոյր ու յամառ, որպէս է միշտ եւ ամենուրեք:

Բայց երբ կ'ապշիմ կը մնամ՝ օտար որբանոցներու դէմ մղուած գոյժ վէճը, անտեղի ու ազգավնաս կռիւը տեսնելով:

Քիչ անդամ ապերախտութիւնը, նոյն իսկ դասակարը, այս ատիճան անպատկառութեան սահմանները կը թեւակոխէ. քիչ անդամ ժողովուրդ մը անգնիւ նկարագրի ասանկ տխուր օրինակ մը կու տայ:

Կ'ընդունիմ, ափսո՛ս, որ բնաւ օգտուած չըլլանք Պատմութեան դասերէն. կ'ընդունիմ որ միշտ այն յետնեալ ազգը մնացած ըլլանք որ կրօնական պաքարներու մէջ կը դեգերէր ու կը փճանար: Ասոնք բոլորը կ'ընդունիմ. բայց չեմ ընդունիր որ ժողովուրդ մը իրեն ցոյց տրուած կարեկցութեան դէմ, իր հոգւոյն մէջ բան մը չզգայ, իր սրտին մէկ թելը թունդ չեղլէ. երախտագիտութեան զեղում մը չպոռթկայ իրմէ. այլ խորամանկ ու կասկածոտ մարդու պաղարիւնութեամբ՝ հաշիւ, նենգութիւն ու խարդաւանանք փընտրելու ելլէ անոր մէջ ու ամբաստանութեան տակ ձգէ զայն:

* * *

Դիտեմ արդարացումը որուն տակ պիտի ջանան պարտկել այս ընթացքը. մարդասիրութեան համար չէ որ օտարները մեր որբերը կը խնամեն. մարդասիրութեան եկած են մեր մէջ, մեր պապուն՝ Ս. Լուսաւորչի լոյս հաւատքէն զատելու համար մեր զաւակները.

Նախ սա ըսեմ որ մեր ժողովուրդը Լուսաւորչին լոյս հաւատքը պահպանելու համար իր ձեռքէն եկածը ըրած է միշտ, երբեմն իր տուրը քակելու ատիճան: Ձեմ գիտեր թէ Լուսաւորչին համար ալ ասոր փոխադարձը ըրած ըլլալու մասին վկայութիւն տուող մը կա՞յ արդեօք: Ցանցանքը մերը չէ ուրեմն եթէ կաթոլիկութիւնը կամ բողոքականութիւնը Լուսաւորչի դէմ ախոյեան կ'ըլլան:

Ձեմ անգիտեր թէ անոնք կը ջանան օգտուիլ մեր կարեկցութեան արժանի վիճակէն. ասիկա ընդհանուր ջանքն է ամէն կրօնքներու որոնց մէջ մերինն ալ կայ:

Զօդտուեցա՞նք միթէ անցեալները հրեայ աղջկան մը հայ երիտասարդ մը սիրէէն՝ այդ աղջիկը Լուսաւորչական ընելու համար: Ծափահարողներ գտնուեցան մեր մէջ Պատրիարքարանի այս յաջողութեանը որ, իրօք, երիտասարդին աղուոր հաւասկին և դեղին պեխերուն վերագրելի էր միայն:

Եւ միեւնոյն անձերն են կամ անոնց համակարծիքները որ դատապարտելի կը գտնեն՝ երբ ուրիշ կրօնքի վերաբերող մարդիկ ալ առիթէն օգուտ քաղելու կ'ելլեն մեզի դէմ:

Կ'երեւակայեմ երբեմն ինքնիրենս, աչքի առիւն ունենալով մեր ծանօթ մոլեռանդութիւնը, թէ ինչպէս պիտի վարուէինք ազգէն եթէ երբեք դիպուածով, մենք ուրիշին կարեկից ըլլալու բաղդը ունենայինք, և մեր դրամովը, մեր վարդապետներուն հըսկողութեան տակ որբանոց մը հաստատէինք, օրինակի համար, բողոքական տղաքը պատսպարելու և կրթելու նպատակով:

Մաքէս անդամ չեմ անցներ որ կրօնական այնքան թոյլտուութիւն չնորհէինք իրենց որքան մերինները, աղէկ կամ գէշ, կը վայելեն անոնց բացած ոլբանոցներուն մէջ:

* * *

Ձեմ ըսեր որ զեղծումներ ալ չեն կրնար գործուած ըլլալ այդ հաստատութեանց մէջ: Որբանոց բացողներուն ներքին փափաքը, որ ինքնին արդարանալի է ապաքէն, մեր տըղաքը իրենց հաւատացած կրօնքին մէջ մեծցած տեսնելու, կրնայ երբեմն տգեղ ձեւերով ալ արտայայտուիլ և հարկաւ մեղադրելի կ'ըլլայ այն ատեն:

Խոստովանինք նախ որ մինչեւ ցարդ ոչ և է նշանակելի բան չէ յայտնուած: Ընդհակառակը, պէտք է ճանչնալ որ չափազանց սեղմումներ հաստատած չեն մեր մանուկներուն դէմ: Դանդատի նիւթ սեպուած բաները չեն արդարացներ այն նախատինքները որոնց տակ ծածկեցինք այդ որբանոցները: Եւ պէտք չէ զարմանալ եթէ ատոնց պահպանումը ստանձնողները, վերջի ի վերջոյ դառնացած՝ կռնակնին դարձնեն մեզի. այն ատեն Պատրիարքարանի հռչակաւոր որբանոցները չեն որ փողոցը մնացած մեր մանուկները պիտի պատսպարեն:

Հայ ժողովուրդը չի կրնար և պէտք չէ որ մոռնայ իրեն եղած բարիքը, միմիայն կրօնական խուլ մոլեռանդութենէ մը մղուած. կը պահանջեմ որ ժամանակագրական սխալները սրբագրենք քիչ մը:

* * *

Պէտք չէ մոռնալ որ, ինչպէս հարստութիւնը, անանկ ալ ապքատութիւնը իր պարտականութիւնները ունի, իբ... ինչպէս ըսեմ, անխուսափելիութիւնները. ներեցէք բառիս տգեղութեանը: Պէտք է հանդուրժել գիտնալ ասոր. պէտք է մուրացկանութիւնը ընել գոնէ վայելուչ ձեւով մը. մինակ թատերգութեանց մէջն է որ Տօն Սեզար տը Պազանի ամբարտաւան ու ազնուական պապուկի ձեւերը կը ծափահարուին. դուրսը պարզապէս ծաղրելի կ'ըլլան անոնք: Պէտք է համեստութեամբ ու երախտագիտութեամբ ընդունիլ ողորմութիւնը որ կը տրուի մեզի և ոչ թէ ծիծաղելի գոռոզութեամբ մը նմանիլ այն պապուկին՝ որ իրեն ողորմութիւն տրուած վարունգին ծուռ ըլլալուն վրայ կը դանդատէր:

Տեղը սաստկացած էր: Պզտիկները հիւանդ էին: Պզտիկները մեռան...:

Անուշիկ անմեղուկներ, մեր սրտին մէջն է ձեր փոսը:

Թո՛ղ յաստիկը բուսնի ձեր պզտիկ փոսերուն շուրջը, ձեր ճերմակ մահը երգելու: Մեր արցունքը պիտի ոռոգէ զանի:

Թո՛ղ ձեր փոքրիկ աղբրտիքը ծաղիկներ քաղեն ու թափեն ձեր չիրիմներուն վրայ, — որ յաւիտենական օրօրոցն է ձերին:

Վանդակորմ մը հիւսեցէք, Էրզրումցի եղբայրներ, այս հոգակոյտերուն՝ ուր տատրակները կը նիրհեն:

Ու հրեշտակի փետուր մը տուէք մեր եղիպտին որպէս զի անոնց տապանագիրը գրէ բիւրեղ կոթողի մը վրայ:

Մուշեղ վարդապետ, Պատարա՛գ մը ասոնց մանուկ հոգիներուն:

ԱՆՇՈՒԴ

Ց. Գ.- Ուղղամտութեան պարտք մը. Կ'երեւայ որ Գալֆաեանի «հոյակապ ու անբաղդատելի գլուխը» զգլխած էր զիս:

Բարիզ բնակող արուեստագէտ ուրիշ բարեկամներ «Ցաղանդաւոր ամբարտաւանին» դէմ ինձի զրկած են հերքմանագրեր, որոնք անոր սուտ փառքին թաղման արտօնագրերն են մանաւանդ:

Այս տղան միակ դեր մը լաւ խաղցած էր Բարիզ՝ fumisteի դերը:

Հայ Տըլօպէլ մը, ռաբէ մը:

«Երբեք պատրանք կրած ես...»

ՆՈՅՆ

ԻԶՄԻՐԻ ԴՈՐԾԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելքի»)

Որովհետև անշուշտ երկու բառ պէտք էր ըսել Պ. Նուպարեանի վերջին գրածին համար, քանի որ ան իր հնարանական արժէքը ունի այսօր և պիտի ունենայ վաղը—իբր նմո՛յշ հին փտտած և յաւակնոտ դատարակութեան մը արտադրութեան,— պիտի խնդրէի Արեւելքի խմբագրութենէն քանի մը տողի տե՛ղ միայն, Ապահովաբար պիտի չխօսէի այն գռեհիկ ոճով, որ «ընկերային հարցեր ուսումնասիրողի» մը միայն յատուկ կրնայ ըլլալ: Արեւելքի արդէն պարապ էջ մը չունի անձնական կեղտոտ թշնամանքներու յատկացուած. միայն սրտագին շնորհաւորութիւններ պիտի ուղղէի մեր գերադրապէս լուրջ Պ. ընդդիմախօսին, որ անգգալաբար իր էութեամբը պատկերացաւ ամբողջ իր պատասխանին մէջ, ծայրէ ծայր, —Բառարանի, Մանկական Ցիշատակներու, Ընտանեկան Եղերգի հեղինակը:

Ու պիտի յանձնարարէի իրեն որ կարդար Արեւելքի Անցորդը. աւելի անոր գրուածին պէս շատ՝ երը ուսումնասիրէր, ուսանելու նրբութիւն, քաղաքավար և ազնիւ ոճ, ու քիչ մըն ալ... լրջութիւն:

—Բայց անհատական գծուծ նկատումներէ աւելի՝ լրագրութիւնը ժողովրդային դատարան է.— անցնինք: Հոս աչքի զարնող էն տխուր երեւոյթն է այսօր կարեւոր դասակարգի մը օրէ օր փքացումը: Վաճառատուներու սպասաւորպաշտօնեաները կ'ակնարկեմ: Մեծ մասը աղքատ ծնողքի զաւակներ են, 12-13ին դպրոցը թողած, դեռ գրել կարդալու անտեղեակ: Նեռուեր են հոսանքի մը մէջ յառաջանալու յոյսով, 15 20 տարիներ ծառայած են, վերջապէս աղան իրենց չարաթականը բարձրացուցեր է 6 մէջիտի: Դուրսը շուայլ կեանքը կը փայլի պերճ Իզմիրին. այդ սպասաւորներն ալ ուրիշներու պէս կը համակերպին զեղխութեան: Ծախքերուն չափը չկայ այլեւս, պարտքերը կը շատնան հոս հոն, և օր մըն ալ իրենցմէ էն տկարները կը սայթաքին, պարզապէս գողնալ կը սկսին: Դպրոցը ատեն չէ ունեցած ատոնց ամուր և առողջ կրթութիւն մը տալու. առած թոշակնին չի հաւասարիր ծախքին, կը փտտին, կը կորսուին վերջապէս: Եւ Հայնոցն է որ օրէ օր, ամսէ ամիս ամայանալ կը սկսի...:

Բայց բարի և ազնիւ քաղաքացիներ կրնային ըլլալ այդ ինկածները: Մեղքէ իրենց կեանքին: Բաղդին համակերպումը այս դրպարտչտ դարուն մէջ առաքինութիւն կը սեպուի: Ի՞նչ պիտի ըլլայ վախճանը, ո՞վ պիտի տանի դարման:

—Միւս կողմէ ալ, կը բամբասենք գեղեցիկ սեռը թէ բան գործ թողեր՝ բամբասանքի է սկսեր: Բայց մեղադրելի չեն կարծեմ: Ի՞նչ ընեն, լուրջ ընթերցումներ ընելու վարժուած չեն: Ոմանք սրտերնուն մէջ պատեան տիեր պահած են, նուրահասներէ ոմանք ալ մօտայի համար կը համակերպին... բամբասելու: Այսպէս պիտի չընեն անշուշտ եթէ ուրիշ դրադում ունենան:

—Օրուան ուրիշ մէկ կարեւոր երեւոյթն է Շէյքսպիրի Համլէթին և Վենետիկի վաճառականին թարգմանութիւնները, զորս կը նուիրեն մեզ Պ. Գ. Ց. Բարազեան և Լող. Էֆ. Պալեօզեան; առաջինը իբր անջատ հատոր, իսկ երկրորդը իբր յաւելուած Արեւ. Մամուլի: Երկրորդին համար խօսիլը լրանալուն յետաձգելով, թէև իր կուռ և ջղուտ ոճին համար այժմէն շնորհաւորելի, անցնինք Համլէթին:

Իզմիր գրական ամբութեան շրջան մը կ'ապրինք հիմա: Հին եռանդը դադրած է բոլորովին: Պ. Բարազեանի թարգմանութիւնը լիովին յաջողած գրեթէ — մանաւանդ արձակ կտորներուն մէջ,— թեթեւ յոյս մը կու տայ թէ Իզմիր պիտի վերսկսի օր մը իր գրական բեղուն շրջանին:

Սկիզբը սիրուն ձօն մը ունի Պ. Բարազեան, իր կեանքի ընկերոջ՝ ազնիւ անգլուհիին, որ սիրահար մը Շէյքսպիրի, ներշընչեր է իր ամուսնին, սիրել մեծ բանաստեղծը և անոր մեծագոյն հրաշակերտը թարգմանելով նուիրել հայ երիտասարդութեան: Կ'արժէ՝ ստուգիւ Գալով թարգմանութեան, սկիզբէն մինչեւ վերջը գուրգուրացող հոգիով ջանացեր է Պ. Բարազեան զգալ և այնպէս թարգմանել Շէյքսպիրը: Բայց լեզուն 95ի գրքական շրջանին վճիտ աշխարհաբարը չէ: Գրաբար հոլովներ կան, որ շատ խորթ կը հնչեն երբեմն, բայց ասոնք թարգմանութեան հարազատ ըլլալուն չեն ինքասեր: Ոտանաւորներու կազմութիւնը տկար, թոյլ է: Շատ տեղեր ալ բնագրին մէջ արձակ է, քանի որ Պ. Բարազեան մեզի անհասկնալի պատճառով մը փորձուեր է ոտանաւոր թարգմանել:

Ահա քանի մը նմոյշ:

Արար. Դ. Տես. Ե. վերջին տողերը:

Այսպէս եւս ընեմ պիտի,
Եւ յանցապարտն ով որ լինի,
Մեծ տապարով թող պատժուի:

Արար. Դ. տես. Դ. վերջին տողերը:

Եւ դու պէտք ես գիս բժըշկել
Մինչեւ լինիմ ես հաւասի,
Թայս կատարուած է անարգել,
Ինձ համար. ինչ որ պատահի,
Ուրախ լինիլ չէ՛ կարելի:

Ասոնք և ասոնց պէս ուրիշ տողեր ալ կան, որոնք բնագրին մէջ արձակ գերուած են և շատ ճաշակաւոր կրնային թարգմանուիլ արձակի:

Արար. Դ. Տեսար. Բ. (97րդ էջ, 4րդ տող):

... Կատարեալ բայոֆ մ'է.

Այս հատուածին բայոֆ բառին ներքեւ Պ. թարգմանիչը ծանօթութիւն տուած է թէ «նախատական անուն մըն է»: Բայց բնագիրը Payok չէ՝, այլ պարզապէս peacock, որ սիրամարգ կը նշանակէ: Ինչո՞ւ այդ բառի փոփոխութիւնը:

Մէկ երկու տեղ ալ քանի մը տող կամաւոր մոռացման ենթարկուած տեսանք, բաց գրուածներ ըլլալուն համար: Մեր կարծիքով, թարգմանիչ մը, մանաւանդ Շէյքսպիրի թարգմանողը, իր կողմէ բառ մը իսկ պէտք չէ զեղչէ:

Ասոնք աննշան բաներ են սակայն, գործին մեծութեանը քով, և սրտագին համակրանքով կը շնորհաւորենք Պ. Բարազեանը, իր վաճառատան զբաղումներէն դուրս գրականութիւնն ալ մտածելուն և զայն օժտելուն համար անգլ. հանճարին գեղեցկագոյն գոհարով: Ուրախ ալ պիտի ըլլանք եթէ այն, որուն նուիրուած է Համլէթը, ներշնչէր շատ ու շատ տարիներ իր կեանքի ընկերը, մեզի ուրիշ շատ թարգմանութիւններ տալու նոյն կարգի, նոյն գրականութենէն:

—Այսօր խուռն բազմութիւն ներկայ էր Զարեհ Տիլպէրէ Ֆէնտիի մօր, այրի տիկին Պ. Տիլպէրի յուղարկաւորութեան, որուն կը նախագահէր Առաջնորդ Սրբազանը, շրջապատուած քահանայական դասէն:

Քաղքիս հայ ծերունի տիկիններու դասին մէջ, որոնք սրտով կը սիրեն եկեղեցին, հանգուցեալը զգալի պակաս մը կը թողու: Բարի ու բարեսիրտ էր շատ, ու երջանիկ եղած էր կեանքը ամբողջ:

Վերջին պահուն, գրեթէ 90 ամեան, աւելի երջանիկ կ'ըլլար անշուշտ, եթէ իր յարգելի որդին, զոր օրհնեց հեռուէն, իր մօտ ըլլար, փակելու մարած աչքերը:

Իզմիր — Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի ափսոսութեանց դիւրութեան համար:

ԿԵՂԾԻՐԸ ԹԷ ՄԻՋՈՒԿԸ

Կեանքիս մէջ, զպրոցական վիճակէս դուրս, շատ անգամներ առիթ ունեցած եմ ներկայ գտնուելու ամավերջի քննութիւններուն յաջորդող պարգեւաբաշխութեանց: Խիստ շատ անգամներ, այսպիսի հանդէսներէ, տխուր յուսախաբութեան մը բեռին տակ ճնշուած մեկնած եմ: Ասով հանդերձ, ամէն անգամ որ այսպիսի հանդէս մը տարբուի, էն առաջ հոն դիմողներէն մէկը եղած եմ. անշուշտ՝ յոյսը կեանքի և յաջողութեան միակ ազդակը ըլլալու գաղափարը կը մղէր զիս այսպէս ընել:

Այս տարի ալ, մեր մանուկներուն քննական դրութեամբ աղուոր քրտինքի տուչ մը ընել տրուելէ ետքը, ազգ. վարժարանը պարգեւաբաշխութիւն մը կատարեց:

Ցունիս 27, կիրակի, կէս օրէն երկու ժամ վերջը, յուսիկ քայլերով կը դիմեմ մանչերու վարժարանին ընդարձակ սրահը: Առանց երկայնաբանութեան և բանաստեղծելու՝ ըսեմ թէ սրահը դեղեցիկ զարդարուած էր, ինչ որ արդէն օրուան պահանջն էր: Հետզհետէ հանդիսականներ կը հասնին, որոնց մէջ կը նշմարուին երկու թուրք պաշտօնատարներ: Այսպիսի հանդէսներու չքաղդիրը, իրական սեռը, իր ամէն տեսակէ և գոյնէ ներկայացուցիչները ունի հոն:

Բաւական թուով ներկաներով հանդէսը կը բացուի: Նախ և առաջ կը նուագուի կայս. Համիտեանի քայլերգը դաշնակի ընկերակցութեամբ, զոր ներկաները յոտնկայս կ'ունկնդրեն: Ցետոյ, երկսեռ աշակերտներ ընթերցումներ կ'ընեն ուսման կարեւորութեան վրայ, արձակ թէ ոտանաւոր, և պարագային յարմար հայերէն ու թրքերէն տրամախօսութիւններ կը կատարուին: Այս ամէնուն տեւողութեան ատեն, մանչ ու աղջիկ աշակերտները կ'երգեն փոխն ի փոխ և ներկաներու ձեռքէն կ'ընդունին իրենց մրցանակները: Այս տարի չրջանաւարտ չունեցանք: Հանդէսը փակեց Աւագերէց Հայրը՝ պակասիչով:

Շնորհաւորական մը կ'արժէ Հոգաբարձութեան որ այս ամէնը կանոնաւորելու համար ջանք չէ խնայած: Սակայն այս ամէնը ընկոյզին կեղեւն է թէ միջուկը: Յարգոյ Հոգաբարձուները թող գիտնան որ շատ դիւրին է կրթական հանդէսներով շլմորեցնել ազէտ տարին աչքերը և նոյն իսկ անիմաստ ծափահարութիւններ կորզել անոնցմէ, սակայն օրքա՛ն ծանր խնդիր մըն է ինքզինքը խաբելը: Անշուշտ, ամէն պարագայի մէջ, ինձի հետ կը խոստովանիք թէ գոհ մնալու նշանախեց մը անգամ չունինք ձեռքերնիս:

Այն բծախնդիր անհատը որ ուշի ուշով հետեւած է մեր կրթական գործին, լաւ կերպով ըմբռնած է թէ շատ հեռու կը գտնուի այն՝ գոնէ գոհացուցիչ մակարդակի մը վրայ ըլլալէ: Թողունք հին ժամանակները, անցուկը մոռցուկ է կ'ըսեն. բայց գոնէ սա՝ տասնըհինգ-քսան տարուան մէջ ի՞նչ ար դիւնք արտադրեց մեր վարժարանը: Իրարու յաջորդող տարիներու պիտանիները եթէ բաղդատութեան դնենք, չէ՞ մի որ բացայայտ կերպով պիտի տեսնենք թէ հետզհետէ բարձրացեր և հասեր է մինչեւ տարեկան 700-750 ոսկիի: Սակայն ինչո՞ւ այդ ոսկիները չկրցան օգտակար ըլլալ մեզի: Ասոր միակ պատասխանը սա է. միշտ զպրոցական յոռի մատակարարութիւն մը ունեցած ենք, կամայ կամ ակամայ: Այս յոռի մատակարարութեան պատճառներն են ազգային մանկուտյն անկարող ձեռքերու յանձնուիլը և ժողովրդեան դէպի կրթական յարկը անտարբերութիւնը:

Այս տարուան պէս, խեղճ ու կրակ տարեշրջաններ բայց փայլուն պարգեւաբաշխութիւններ, շատ ունեցանք: Սիրելի բարեկամներ, թողունք սա՝ ցուցամոլութիւնը և օգտակարին նայինք. մեր միջավայրին յատուկ կրթութիւն մը տանք մեր զաւակներուն: Էն ազդեցիկ դեղահատը զոր կարելի ըլլայ պատրաստել մեր կրթական անտաժէտութիւնը դարմանելու, հեռի բոլորովին անձնական նկատումներէ, հիմնական փոփոխութիւն մը կատարելն է: Կեղծուպատիր գովասանքներէ չխաբուելով՝ գիտնանք հաճելին օգտակարին զոհել: Այսպէսով պիտի վայելենք ընկոյզին միջուկը և ոչ թէ կեղեւը, որ որչափ ալ շլացուցիչ ըլլայ՝ անյարմար է ուտելու: Ցուսանք արդեօք այս ամէնը արդի Հոգաբարձութենէն, այո՛ շատ քաղցր բան է յուսալը:

Պրուսա — Ն. Պ. Ց.

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գանձակում յայտնի հարուստ Պ. Մըկրտիչ Աֆանասեանը քաղաքին նուիրել է իր սեպհական երկյարկանի տունը քաղաքային հիւանդանոցի համար: Տունը, որ ընդարձակ բակ ունի, արժէ 30,000 ռուբլի: Բացի գրանից, Պ. Աֆանասեանը նուիրում է Ա. 8,000 ր. տունը նորոգելու և հիւանդանոցի համար հարկաւոր պարագաները ձեռք բերելու, և Բ. 20,000 ր., որը պէտք է անձեռնմխելի դրուի որ և է բանկ և այդ դումարի տոկոսներով պէտք է բժշկուեն քաղաքի աղքատ հիւանդները ձրիապէս:

— Պաշտօնական տեղեկութիւններից քաղուած հետեւեալ թուերն ենք գտնում Կաւկազի մէջ: Անցեալ 1898 թուականին Թիֆլիսում ամուսնացել են առաջին անգամ 924 այր և 937 կին. երկրորդ անգամ՝ 82 այր և 76 կին և երրորդ անգամ՝ 10 այր և 3 կին: Այր մարդկանց ամուսնութեան մէջ միջին թիւն ընկնում է 25-30 տարեկան և կանանց վրայ (437 հոգի), իսկ կանանցը — 15ից մինչ 20 տարեկան հասակի վրայ (520 աղջիկ և 1 այրի): Ամուսնութեան ամենամեծ հասակը 55-60 տարեկան հասակն է (3 այր և 1 կին):

Նոյն 1898 թուականին ծնուել է 4,899 երանայ երկու սեռի. դրանցից օրինաւոր ամուսնութիւնից ծնուել են 2,261 տղայ և 2,155 աղջիկ. ապօրինի ծնուածների թիւն է 85 տղայ և 98 աղջիկ:

Մեռել են դարձեալ նոյն թուականին 3,927 հոգի. դրանցից — այր 2,317 և կին 1,610 հոգի: Ամենամեծ մահացութիւնը պատահել է մինչեւ 5 տարեկան երախաների և 25ից մինչեւ 30 տարեկան երիտասարդների մէջ: Վախճանուել են 968 երախայ, 1ից մինչեւ 5 տարեկան հասակում — 713, հասակաւորներ 25ից մինչեւ 30 տարեկան — 218, ծերութեան հասակում 100ից մինչեւ 105 տարեկան — 7 հոգի, դրանցից 4 այր և 3 կին:

Թիֆլիսում անցեալ 1898 թուականին բնակիչների թիւն աւելցել է 972ով:

—Թիֆլիզի քաղաքային խորհրդի իրաւասուի կոչումից հրաժարուել է նաեւ իրաւասու Ա. Բ. Եւանդուխեանը: Վերջին օրերս իրենց կոչումից հրաժարուել են ընդամենը 7 իրաւասու որոնց մէջ կայ նաեւ Պ. Աբգար Յովհաննէսեան:

—Բաքուից հեռագրում են, որ տեղական նաւթարդիւաբերող Ռիլսկին, որը մեղադրւում էր Փիթսբուրգի Ֆիրմայից նաւթ գողանալուն համար, առանձին կարեւոր գործերի քննիչի կարգադրութեամբ ձերբակալուած է:

Հէնց որ գողութեան գործը յարուցուեց, գողութեան գլխաւոր հեղինակներից մէկը, Ի. Կ. Ռիլսկու նաւթանցքի կառավարիչ Լուսեւսկին փախաւ, բայց նրան բռնեցին Վարշաւի մօտ: Ցունիսի 18ին Լուսեւսկին քննութեան ենթարկուեց և բանտը ձգուեց, մինչեւ որ 35 հազար ր. դրաւական ներկայացնէ: Բանտարկուեց նմանապէս Լուսեւսկու նախկին օգնական ազգով լազգի Սալոխովը: Նոյն գործի համար մեղադրուող՝ Ֆիրմայի տէրը, Ռիլսկին, ազատ էր թողնուած 35 հազար ր. դրաւականով: Ցունիսի 19ին Ռիլսկին հրաւէր ստացաւ ժամը 12 ու կէսին ներկայանալու քննիչին: Հէնց որ նա եկաւ վերջինս մօտ, իսկոյն ձերբակալուեց և ժամը 4ին կառքով տարուեց բանտը: Այս բանը մեծ աղմուկ յարոյց քաղաքում: Ռիլսկուն բանտը տանելիս մի երկար շարք կառքեր էին ուղեկցում նրան: Ռիլսկին շատ հարուստ է. նրա կարողութիւնը հասնում է 10 միլիոն ռուբլու. Նրան է պատկանում, ի միջի այլոց, այն չէնքը, որի մէջ գետեղուած է Բաքուի նախանգական դատարանը:

—Լուսաւորութեան մինիստրութեան մէջ շուտով խնդիր պիտի քննուի Ռուսիայի ծայրերում կարելւոյն չափ մեծ քանակութեամբ, այսպէս կոչուած՝ շարժական ուսումնարանների հիմնելու, տեղական բնակիչների մէջ ռուսական կրթութիւն տարածելու համար:

—Ֆրանսիական գիտնական ընկերութեան կողմից հարիւր անդամ այս տարուայ սեպտեմբերին խմբական մի ուղեւորութիւն են կատարելու դէպի Ղրիմ և Կովկաս: Նրանք կ'այցելեն Սեվաստոպոլ, Օդեսսա, Եալթա, Թէոդոսիա, Նովոռոսիսկ, Բաթում, Կիսլավոդսկ, Վլադիկաւկազ, Թիֆլիս, Բագու և Բուխարա: Ցիշեալ ընկերութեան տեսչի խնդիրքի համաձայն, ճանապարհների հաղորդակցութեան մինտրութիւնը հնարաւոր է համարել նպաստել ընկերութեան անդամներին՝ իրենց ուղեւորութեան մէջ և ամէն տեսակ յարմարութիւններ տալ նրանց:

ԲԱՂՔԱԿԱՆ

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Անգլիոյ խորհրդարանին մէջ.—Թայմզ իր ուրբաթ օրուան թիւին մէջ հետեւեալ զեկոյցը հրատարակած էր.

«Զինուորական իշխանութիւնները վերջերս իրենց ձեռք առած զանազան միջոցներով կ'երեւայ թէ նպատակ ունին հարաւային Ափրիկէ գտնուող զինուորները այնպիսի վիճակի մը մէջ դնել որով թէ՛ կարենան ազդու կերպով գործել և թէ չուտով շարժիլ. նաեւ պահպանել մեր սահմանագլուխին ապահովութիւնը: Այդ նպատակով ամրաչէն զօրքերու երկու գումարտակ և օժանդակներ հարաւային Ափրիկէ ղրկուած են, ինչպէս նաեւ պահեստի պարագներ և ռազմամթերքներ: Հարաւային Ափրիկէի զինուորական ընդհանուր հրամանատարը արտօնուեցաւ կարգադրել իր հրամանին տակ գտնուող զինուորներուն փոխադրութեանց միջոցները: Հետեւեալ սպաները (որոնց անունները նշանակուած են) հրաման ստացան դէպ ի հարաւային Ափրիկէ ճամբայ ելլելու: Ասոնց պաշտօնը պիտի ըլլայ կազմակերպել տեղական ոստիկանները և զինուորները՝ սահմանագլուխին զանազան կէտերուն վրայ: Ուրիշ սպաներ՝ որոնք զինուորական մասնաւոր վարչութիւններու գլուխը կը գտնուին, հաւանօրէն հրաման ստանան անմիջապէս մեկնելու: Ընդհանուր հրամանատարը այս միջոցիս կը կազմակերպէ այն զինուորները զորս անհրաժեշտ պիտի ըլլայ հարաւային Ափրիկէ ղրկել, այն պարագային՝ երբ Թրանսվալի հետ կատարուած բանակցութիւնները չյաջողին.»

Այս զեկոյցը, իր կէս-պաշտօնական երեւոյթին պատճառով թէ՛ Անգլիոյ մայրաքաղաքին և թէ՛ Խորհրդարանին մէջ յուզում առաջ բերաւ: Անցեալ ուրբաթ երեկի. Ժողովի նիստը բացուած միջոցին ընդդիմադիրներու կուսակցապետ Սըր Հէնրի Բէմբրէյ Պէնըրմէն հարցուց գանձուց նախարար Պ. Պալֆուրի թէ հարաւային Ափրիկէ զինուոր ղրկելու մասին Թայմզի հրատարակած պաշտօնական զեկոյցին վրայ ըսելիք մը ունի՞ Երեսփ. Ժողովին: Ընդդիմադիրները բուռն ծափահարութեամբ ողջունեցին իրենց պետին այդ հարցումը:

Պ. Պալֆուր.—Չէի կարծեր թէ Թայմզին այս առուու հրատարակած լուրը զեկոյց մը եղած ըլլայ, բայց, քանի որ պատուաւոր ժամանակ հարցայնդասը կ'ուզէ, պիտի ըսեմ թէ տակաւին պատահած չէ այն տեսակ դէպք մը որ կառավարութեան կարծիքին համաձայն անհրաժեշտ դատել աւելցնել այս միջոցիս հարաւային Ափրիկէ գտնուող զինուորներու թիւը: Այսուհանդերձ, նկատողութեան առնելով ներկայ պարագաները, անհրաժեշտ կը դատենք որ այդ զինուորական զօրութիւնը աւելի ազդեցիկ ըլլայ և դիւրաւ շարժելու վիճակին մէջ գտնուի: (Նախարարական երեսփոխանները կը ծափահարեն:)

Սըր Հէնրի Բէմբրէյ.— Հարցուցածս այդ չէր: Չեմ հարցներ թէ կառավարութիւնը անհրաժեշտ կը դատէ զօրացնել հարաւային Ափրիկէի զինուորական ոյժը: Կը հարցնեմ թէ (կը կարդայ) «Ընդհանուր հրամանատարը այս միջոցիս կը կազմակերպէ այն զինուորները զորս անհրաժեշտ պիտի ըլլայ հարաւային Ափրիկէ ղրկել այն պարագային համար երբ Թրանսվալի կառավարութեան հետ հիմա կատարուած բանակցութիւնները չյաջողին»: Ասոր մէջ կը հաստատուի թէ կառավարութիւնը նոր քաղաքականութեան մը կը հետեւի: Այդ կէտին վրայ է որ լուսաբանուիլ կ'ուզեմ:

Պ. Պալֆուր.—Ոչ, Պարոն, այդ հաստատածին մէջ նոր քաղաքականութիւն մը հաստատող բան մը չի կայ: Պատերազմական նախարարութիւնը իր պարտականութեանց առջեւին մէջ թերացած պիտի ըլլար եթէ ամէն պատահական պարագաներու առջեւ չպատրաստուէր, որչափ ալ բաղձալի և հաւանական ըլլային: (Ծափահարութիւններ):

Պ. Լլոյդ-Ջորջ.—Կրնա՞մ հարցնել թէ զեկոյցին մէջ յիշուած սպաները Բարեյուսոյ Գլուխը թէ Նուռթալ կ'երթան հոն զինուորներ կազմակերպելու, և եթէ այնպէս է, այդ գաղթավայրերուն նախարարաց հաւանութեա՞մբն է: (Ընդդիմադիրները կը ծափահարեն):

Պ. Պալֆուր.—Չեմ գիտեր:

Հարիս Բաղեն Պէքմոլ.—Այդ սպաները ի՞նչ պարագաներու մէջ պիտի կոչուին ծառայելու և թագուհիին ո՞ր թշնամիներուն դէմ: (Ընդդիմադիրները կը ծափահարեն):

Պ. Պալֆուր.—Չեմ կրնար պատասխանել: Մարգարէ մը ըլլալու է այդ պարագաները գուշակելու համար: (Նախարարական երեսփոխանները կը ծիծաղին ու կը ծափահարեն:)

Սար վրայ միջադէպը փակուեցաւ. բայց Պ. Պալֆուրի երկդիմի պատասխանները շատ կը քննադատուին Խորհրդարանին շրջանակներուն մէջ:

* * *

Պ. Քրիւկեր տեղի կու տայ.— Բրեթորիայէն շաբաթ օրուան թուականով հեռաւեալը կը հեռագրեն.

Թրանսվալի Խորհրդարանին գաղտնի խորհրդակցութիւնները աւարտեցան, և քուէարկութեան իրաւունքի վերաբերեալ առաջարկութիւնները այսօր կէսօրէն ետքը վիճաբանութեան առարկայ եղան դռնբաց նիստի մէջ: Խորհրդարանը ընտուար մեծամասնութեամբ որոշեց հինգ անդամէ բաղկացած յանձնաժողովի մը ղրկել առաջարկուած ծրագիրը՝ անոր հիման վրայ օրինագիծ մը պատրաստելու համար: Աւասիկ այդ ծրագիրը:

Ա. Թրանսվալի մէջ երկու տարուան բնակութիւնով կարելի է սահմանափակ ազդայնութիւն մը ձեռք բերել ինչ որ իրաւունք կու տայ երկրորդ Խորհրդարանին համար քուէ տալու: Ընտրական կատարեալ իրաւունք ստանալու համար պէտք է եօթը տարի Թրանսվալ բնակած ըլլայ, սկսեալ այդ խնդրագրին թուականէն որ տրուած է իբրեւ Թրանսվալի բնիկ ընդունուելու նպատակով: Բ. Քուէարկութեան կատարեալ իրաւունք ձեռք բերելու համար երիրին մէջ եօթը տարի բնակած ըլլալը բաւական պիտի ըլլայ: Ամոր համար հարկ պիտի չըլլայ բնակութեան աւելի երկար պայմանաժամի մը և ոչ ալ սահմանափակ ազդայնութեան չընչանէն անցնելու: Գ. Նոր քաղաքացիներէն պահանջուած երդումը, երկրին հաւատարիմ մնալու երդում մըն է: Դ. Բնիկ ըլլալ ուզող այն անձերը որոնք 1890ին ալ Թրանսվալ կը բնակէին, կըրնան քուէարկութեան իրաւունք ստանալ առանց պայմանաժամի և պայմանի, Ե. Այդ թուականէն ետքը, բայց ներկայ օրէնքին հրատարակուելէն առաջ, Թրանսվալի մէջ հաստատուած անձերը, նոյն օրէնքին հրատարակութեան թուականէն սկսելով հինգ տարի բնակուիլ են ետքը քուէարկութեան կատարեալ իրաւունք պիտի ըստանան, պայմանաւ որ իրենց բնակութեան ամբողջ ժամանակամիջոցը գոնէ եօթը տարի ըլլայ: Ձ. Թրանսվալի մէջ ծնած օտարականներու տղաքը իրենց Պոէր արձանագրուելէ վերջը կրնան քուէարկութեան կատարեալ իրաւունք ըստանալ, երբ չափահաս ըլլան:

Մրագիրէն վերցուած է այն յօդուածը թէ քուէարկութեան իրաւունք վայելել ուզողները պէտք է ապացուցանեն թէ իրենց ծննդավայրերուն մէջ նոյն իրաւունքը կը վայելեն: Նաեւ գործադիր Խորհուրդը որոշած է հանդերու չընչանակներուն շուրջ նոր երեսփոխան ընտրելու իրաւունք տալ և ընտրութեանց սկսիլ երբ որ կարելի ըլլայ: Նոր օրինագիծը երբ օրէնքի վերածուի, նոր քաղաքացիները պիտի կրնան մասնակցիլ ընտրութիւններուն: Կը կարծուի թէ այնպէս մը պիտի կարգադրեն որ Հանրապետութեան նախագահը և զինուորական հրամանատարը հին Պոէրներէն կամ անոնց սերունդէն ընտրուին:

Երբ այս օրինագիծը բաղդատուի այն առաջարկութեանց հետ զորս Բրիւկէր նախագահը Պլոմֆոնթէյնի տեսակցութեան միջոցին ըսաւ Սըր Ալֆրէտ Միլնէրի, դիւրաւ կը դիտուի թէ Պոէրները բաւական զիջում ըրած են անգլիական պահանջումներուն: Արդէն Բարեյուսոյ Գլուխին ներկայացուցիչները յայտարարեր են թէ գոհ են Թրանսվալի ըրած զիջումներէն:

ԱՆԳԼԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Լոնտոնէն կը գրեն Մաքենի թէ պահպանողական կուսակցութեան մէջ ժամանակէ մը ի վեր խուլ ճարճատիւններ կը լսուին, պատուոյանքներ առաջ կու գան և պարապ ձգուած տեղերը չեն լեցուիր, այնչափ որ ընդհանուր կարծիք մը կը գոյանայ թէ նախարարական շէնքը երեւցածին չափ հաստատուն չէ և թէ կրնայ ըլլալ որ փլէի օրինական պայմանաժամէն առաջ: Ցունուար մէկէն ի վեր երեսփոխական ընտրութիւնները ադետալի եղան նախարարական կուսակցութեան. ազատականները իրենց հակառակորդներուն ձեռքէն երեք ամրոց խլեցին, առանց հատ մը իսկ կորսնցնելու. անոնց մեծամասնութիւնը կամ փոքրամասնութիւնը, իրաքանչիւր պարագայի մէջ շատ աւելցած է: Ազատականները անցեալ հինգշաբթի Օլդէմի մէջ ալ երկու ամրոց խլեցին պահպանողականներուն ձեռքէն: Ցաղթուածներէն մէկը՝ Պ. Ուինթերն Զըրչիլ, Լորտ Ռանտոլֆ Զըրչիլի որդին, պահպանողական կուսակցութեան մէջ ամէնէն նշանաւոր տեղը կը բռնէ: Պայքարը շատ մոլեգին եղաւ երկու կողմէն և յաջողելու համար ամէն միջոց գործածուեցին: Ասոնց մէջ կայ հատ մը որ Անգլիոյ յատուկ է, այսինքն կառքերու գործածութիւնը: Անգլիոյ մէջ սովորութիւն է որ անգլիացի իւրաքանչիւր ընտրող իր քուէն հետիոտն չի կրնար տանիլ: Ընտրելիներուն անկ է զանոնք կառքով տանելու միջոցը հոգալ: Երբ ընտրութեան թուականը սահմանուի և ժամանակը մօտենայ, ընտրելիներուն առաջին գործը կ'ըլլայ կարելի եղածին չափ բազմաթիւ կառքեր պատրաստել, որոնք կը կենան երկաթուղիի կայարաններու և գործարանի դուռներու առջեւ, ինչպէս նաեւ փողոցներու անկիւնները: Ընտրողը իր տունէն դուրս ելլելուն պէս երկու կառքեր սրընթաց կ'արշաւեն և կը կենան անոր առջեւ. մէկը՝ կապոյտ նշանով, ազատականներուն կուսքն է և միւսը՝ վարդագոյն՝ պահպանողականներուն: Կառապաններն ալ կը կռուին ընտրողը տանելու պատիւը ունենալու համար: Լէպի Զըրչիլ անձամբ կը վարէր կառք մը իր տղուն հետ և քուէարկողներ կը լսուէին ընտրողներուն: Պահպանողականները ամէն միջոցի դիմած էին: Առտուն ծանուցում. ներ փակցուած էին սա տողերով. «Անգլիացիներ, եթէ հայրենասէր էք, Զըրչիլի և Մէռուտալի քուէ տուէք:» Օլդէմ հայրենասէր չէ եղեր, քանի որ այդ երկու պահպանողական ընտրելիներն ալ չընտրուեցան:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ ստոյգ չէ այն լուրը որուն համաձայն Գերմանիոյ կայսրը Սէն-Մալօ պիտի այցելէ: Ո՛չ միայն այդ մասին նախնական բանակցութիւններ չեն կատարուած, այլ Վիլհէլմ Բ.ի ուղեւորութեան ծրագիրն ալ այդ տեսակ ուղեւորութիւն մը չի պարունակեր:

ՊԷԼՃԻՔԱՅԻ ԶԷՆՈՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Զօրավար Պրիալմոն Խորհրդարանի լուծում մը դուշակելով, յայտարարութիւն մը հրատարակեց ի նպաստ զինուորական պարտաւորիչ ծառայութեան: Զօրավարը կը յայտարարէ թէ Պէլճիքայի չեզոքութեան մասին Անգլիոյ երաշխաւորութիւնը այսօր ոեւէ արժէք չունի և թէ երբ Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ միջև պատերազմ ծագի, Պէլճիքա կրկին աշխարհի մը ենթակայ պիտի ըլլայ: Այդ արշաւանքը, կը յարէ զօրավարը, արգիլելու համար, Անգլիա պարտի առաջին առթիւ քանի մը զօրաբանակներ ղրկել Պէլճիքա: Արդ, Անգլիա պիտի չկրնայ ընել այդ միջամտութիւնը: Պատերազմը արդէն չատոց ուարտած պիտի ըլլայ, մինչեւոր Անգլիա ազդու կերպով միջամտէ: Զօրավար Պրիալմոն դիտել կու տայ թէ Լա Հէյի դեսպանախորհուրդը ապարդիւն եղած է և ամէն պարագայի մէջ պատերազմի մը վտանգը չի կրնար մէջտեղէն վերցնել: Զօրավարը կ'եզրակացնէ թէ Պէլճիքայի համար անհրաժեշտ է իր բանակին թիւը 246,000ի բարձրացնել: Զօրավարին այդ յայտարարութիւնը ստորագրած են նաեւ նախկին զինուորականները:

ԱՐԳԻԼՈՒԱՆ ՄԻԹԻՆԿ ՄԸ.— Ալժէրի մէջ չաբաթ իրիկուն հակահրէական միթինկ մը տեղի պիտի ունենար, Պ. Մաքս Ռէյժիսի արձակումը պահանջելու համար: Ալժէրի կառավարիչը իմանալով, ծանուցեր է թէ այդ գումարումը պիտի արգիլուի: Իրիկուան քանի մը հարիւր հոգի հաւաքուեր են միթինկին համար որոշուած տեղը, բայց ոստիկանները թող չեն տուեր, հաւաքումները ցրուելով: Բիչ ետքը հասեր են Պ. Մաքս Ռէյժիսի երկու ներկայացուցիչները, ոստիկան առանց կարենալ խօսելու, պարտաւորուեր են ետ դառնալ: Հաւաքուողները ցրուեր են առանց դէպքի մը տեղի տալու: Քանի մը հոգի խմբուելու արգելքին դիմադրած ըլլալով ձերբակալուեր են: Բարեկարգութեան վրայ հսկող ոստիկաններու և զինուորներու թիւը ցուցարարներէն աւելի չատ է եղեր:

ՍԷՆԹ-ՃԷՄՍ ԲԱՐԲԻի մէջ Կալլէսի իշխանը, շաբաթ օրը, յանուն Վիքթորիա թագուհիին, աչքէ անցուց 27,000 կամաւորներ: Օդը գեղեցիկ էր, բայց չատ տաք: Ժողովրդեան ոտուար բազմութիւն մը ներկայ էր: Կալլէսի իշխանին կ'ընկերանային Բէմֆրիտի, Սուրքի ու Ֆոնոթի դուքսերը և Միլթաիլովիչ մեծ դուքսը: Իշխանին կը հետեւէին Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Մ. Նահանգաց, Ռուսիոյ ու Ճապոնի դեսպանատոնց զինուորական կցորդներ: Կալլէսի իշխանուհին և ուրիշ իշխանուհիներ կառքերով ներկայ գտնուեցան: Այդ հանդէսը կազմակերպուած էր ի յիշատակ հարիւրամեակին կամաւորներու այն զօրահանդէսին զոր 1799ին Ճորճ Գ. թագաւորը կատարեց, երբ եւրոպական բոլոր տէրութիւնները միացած էին Անգլիոյ դէմ:

ՊԱՌՈՆ ՐՐԻՍԹԻԱՆԻ.— Ֆրանսայի նախարարաց Խորհուրդին մէջ վերջերս նկատուութեան առնուեցան յուլիս 14ի տօնին առթիւ դատապարտեալներու շնորհուելիք ներումներու և պատժի թեթեւացումներու խնդիրները: Այդ առթիւ քննուեցաւ Պառոն տը Բրիսթիանի խնդիրը, որ հեղինակն է Օթէյլի դէպքին: Նախագահ Պ. Լուպէ ուզեց ներում շնորհել Պառոնին, բայց նախարարաց Խորհուրդը գիտել տուաւ թէ խնդիրը անձի մը դէմ գործուած յանցանքի մը վրայ չէ և թէ նախագահին զգացումները որչափ ալ ընդունելի ըլլան, պէտք չէ որ Պառոն տը Բրիսթիանի ներումէ մը օգտուի, վասն զի ատիկա տարութիւն մը պիտի նկատուի Հանրապետութեան հակառակորդներուն կողմէ: Հետեւապէս Պառոն տը Բրիսթիանի պիտի չկըրնայ օգտուիլ յուլիս 14ի տօնին առթիւ շնորհուելիք ներումէն: Ցիրանացի մէջ թէև նախագահն է որ ներում կը շնորհէ, բայց հրամանագիրը պէտք է դատական նախարարին կողմէ ալ ստորագրուած ըլլայ, որով դէպքին ալ պատասխանատու է այդ առթիւ տրուած որոշման: Այդ պատճառաւ է որ ներման գործերը նախարարաց Խորհրդին կը ներկայացուին:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱՊԵՏԱԿԱՆՆԵՐԸ.— Նախարարաց Խորհուրդին մէջ, նախարարապետ Պ. Վալդէք Ռուսօ առջի օրը ծանուցեր է թէ Օրլեանի կուսակիցներուն արարքներուն վերաբերեալ տեղեկագիրը զոր քանի մը լրագիրներ հրատարակեցին, ոստիկանութեան վերատեսչութեան կողմէ պահանջուած էր՝ դաշնակցութիւններու նկատմամբ կատարուած քննութիւններու միջոցին: Այդ տեղեկագրին հրատարակութեան պարագաներուն վրայ քննութիւն կը կատարուի:

ԼԻՈՆՈՆԷՆ առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ 37 թիւ հրետանին հարաւային Ափրիկէ պիտի ղրկուի: Մինչեւ հիմա հինգ հրետանի հրաման ստացած են Բարեյուսոյ Գլուխը երթալու համար:

ՏՐԷՑՖԻՈՍ.— Պ. Տըմանժ անցեալ օր զինուորական բանէն ելլելու միջոցին յայտարարեր է թէ Տրէյֆիւս կատարելապէս առաջ է և թէ բաւական առաջացած է իր դատին վերաբերեալ պարտութիւնին քննութեանը մէջ:

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.— Հունգարիոյ ազգաց ժողովը ստուար մեծամասնութեամբ ընդուներ է Աւստրիոյ հետ կնքուելիք պայմանագրութեան վերաբերեալ բոլոր օրէնքները:

ՁՕՐԱՎԱՐ ՃԻԼԷԹԹԱ.— որուն համար ծանուցուեցաւ թէ նրման արժանացած է, Իտալիոյ կառավարութեան կողմէ պատժուեցաւ, ինչպէս երկկ ծանուցինք: Իտալիոյ լրագիրները չատ գոհ են զօրավարին ներման արժանանալուն համար և կը յայտարարեն թէ այդ պարագան Իտալիոյ և Ֆրանսայի բարեկամութիւնը կը հաստատէ:

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.— Հռոմէն կը հեռագրեն թէ խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդը յուլիսին պիտի փակուի: Զարը Եւրոպայի գլխաւոր մայրաքաղաքներուն մէջ ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ, ուրկէ ետքը Դեսպանախորհուրդը նորէն պիտի գումարուի 1900ի դարնան:

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ.— Մանիլայէն պաշտօնապէս հեռագրեր են Մատրիտ թէ Փիլիպպեանց բնիկներուն ձեռքը գրտնուած սպանիացի գերիներէն 30 զինուորական ու 17 ոչ-զինուորական սպանիացիներ ազատուեր են:

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Սայկոնէն շաբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Մոնկէյի չվոթութիւնները վերջ գըտած են. բայց Գուան-Թունկ և Գուանկսի նահանգներուն մէջ կացութիւնը չատ ծանր է, վասն զի մահտարիները չեն կըրնար զսպել ապստամբներու բազմաթիւ խումբերը:

ՄԱՏԱԿԱՍԿԱՐ.— Վերջերս Իքոնկոյի գաւառին մէջ տեղացիները ապստամբեր են ֆրանսական իշխանութեանց դէմ, Յունիս 24ին և 25ին ֆրանսական զինուորները գրաւեր են ապստամբներուն ձեռքը գտնուած դիրքերը: Եւրոպացի զինուոր մը սպաննուեր է: Քանի մը հոգի թեթեւապէս վիրաւորուեր են: Ապստամբներու խումբերը ցրուած են և Ֆրանսական զինուորները կ'աշխատին խաղաղեցնելու այդ գաւառը:

ՍՊԱՆԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ.—Մատրիտէն կը հեռագրեն շաբաթ օրուան թուականով.

Երկկ նախարարաց տագնապի մը զրոյցները շացան: Խնդիրը բաւական կնճռոտ է, վասն զի ելմտական նախարարը ինքզինքը կ'ազատէ ըսելով որ պատրաստ է պահանջուած բոլոր խնայողութիւնները ընել, բաւական է որ իր պաշտօնակիցները հաւանին: Ուրեմն տուրքերու զեղչումը նախարարներէն կախում պիտի ունենայ, ինչ որ տհաճութիւն կը պատճառէ, մանաւանդ պատերազմական, ծովային, հանրօգուտ շինութեանց և դատական նախարարներուն, որոնք 38 միլիոն բէսէթայի յաւելում մը ըրած են իրենց ելմտացոյցին մէջ և չեն ուզեր տեղի տալ հանրային կարիքին պահանջումներուն. Վէճի ուրիշ պատճառ մըն ալ սա է թէ Պ. Պ. Սիլվէլա, Տաթօ և Վիլլավէրտէ քաղաքական խնդիրներու մէջ պատերազմական, դատական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարներէն աւելի նուազ կը հակին կղերական լուծումներու կողմը: Պահպանողականներէն բաժնուած խումբը՝ որուն պետն է Թէյթուանի դուքսը, մեքենայութիւններ կը նիւթէ դաշնակցութիւն մը կնքելու համար Թամտոս մարեշալին, Սեգարպա զօրավարին և Խորհրդարանին ատենապետ Պ. Բիտալի հետ: Անոնց նպատակն է պատրաստ ըլլալ նախարարապետ Պ. Սիլվէլայի յայտարարելու, առանց Խորհրդարանը լուծելու: Ընդդիմադիրներն ալ կ'օգտուին՝ տուրքերու խնդրին մէջ դաշինքին ենթակայ եղած տագնապի կացութենէն: Ասոնք ալ կ'ուզեն որ Թամտոս մարշալը և Թէթուանի դուքսը կազմեն նախարարութիւնը:

ՊԱՐԿԱՍՏԱՆԻ մէջ Զըլիստուլթան իշխանին նախագահութեամբ ընկերութիւն մը կազմուեր է՝ տեղական արհեստագործութիւնները պաշտպանելու համար:

ՁԱՐԵՒԻՋԻՆ ՄԱՀԸ

Բեդերպուրկէն երեքշաբթի օրուան թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն.

Երկկ մեծ դուքսին մահուանը առթիւ Ռուսիոյ արքունիքը երեք ամիս սուգ պիտի պահէ: Պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ Զարին մէկ հրամանագիրը որով, յաջողութեան օրէնքին համաձայն, իր եղբայրը Միխայիլ Ալեքսանդրովիչ մեծ դուքսը (ծնեալ 1878 դեկտեմբեր 4ին) գահաժառանգ իշխան կը հռչակէ որչափ ատեն որ Նիքոլա կայսրը մանչ զաւակ չունենայ: Իսաաքի մայր եկեղեցին մէջ կատարուած հոգեհանգստին ներկայ գտնուեր են դեսպանական մարմինը, քաղաքային ու զինուորական իշխանութիւնները ինչպէս նաեւ գերմանական Շարլոթ յաջուորակին և դանիական Նարեհնսիիոյ զրահաւորին սպաները:

—Երկկ Պ. Պոլսոյ բոլոր դեսպանատունները իրենց դրօշները կէս պարզած էին սուգի համար:

—Ռուսիոյ դեսպանատունը ցաւակցական բաղմաթիւ հեռագիրներ ստացաւ:

—Երկկ առաւ. Ռուսիոյ դեսպանատան Պէշիկթաշլիի ամարանոցին մատրան մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ. հանգուցեալ Նիքոլայ մեծ դուքսին համար: Ներկայ էին դեսպան Պ. Զինովիէվ, դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեաները, պահականներուն սպաները, ռուս գաղթականներուն երեւելիները, Օր. Նէլիտով, Սպանիոյ դեսպանը, Սերպիոյ դեսպանատան գործակատարը, Ցունաց Պատրիարքական փոխանորդը, Տ. Գրիգոր մեծարգելի Տ. Բալեանը, Պուլկարաց Էքզարքարանի Փոխանորդը, ռուսական չոգենաւային Ընկերութեան ներկայացուցիչները, Զալաթիոյ ռուսական վանքին կը դերականները, Բանկիպեի ռուսական հիւանդանոցին բժիշկները ու մայրապետները և ուրիշներ: Ներկայ եղող բոլոր տիկինները սուգի հագուստ կը կրէին: Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը դեսպան Պ. Զինովիէվ ընդունեց ներկաներուն ցաւակցութիւնները:

—Առջի օրը արտաքին գործոց Նախարարին հետ կայս. ուաղ Թիկնապահ Թէվֆիկ փաշա ալ ռուսական դեսպանատունը գնաց և Մեծ-Եպարքոսին կողմէ ցաւակցութիւն յայտնեց դեսպան Պ. Զինովիէվի:

—Երկկ Մեծ գուքսին մարմինը Սապաս-Թումանէն Բեդերսպուրգի պիտի տարուի, ուր յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ սաբաթ օր եթէ: Նոյն օրը կ Պոլսոյ ռուսական դեսպանատան մատրան մէջ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի, որուն ներկայ պիտի գտնուին բոլոր դեսպանները: Օսմ. կայս. կառավարութեան կողմէ ալ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ ներկայ պիտի ըլլան:

—Ռուսիոյ ընդհանուր հիւպատոսարանը երկկ գոց էր սուգի համար:

—Բեդերպուրգի օսմ. դեսպանը Վեհ. Սուլթանին կողմէ ցաւակցութիւն յայտնեց Նիքոլա Բ. Կայսեր:

Հնորքին Հուրքը

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ — Սանիէի ատիճան տրուեցաւ Պէյքազարը գաւառական գայմագամ Սէյիտ Մէհմէտ էֆ.ի: Սալիխէի ատիճան՝ Վանայ կուսակալութեան դիւանապետ Սէլիմ էֆ.ի և Շիրքէթի Խայրիէի գործակատար Իզզէթ էֆ.ի:

— Ինկիւրիի և Գոնեայի նահանգաց դատական քննիչի օգնական անուանուեցաւ Ատանայի նահանգին առեւտրական դատարանին նախագահ Եսէյէի Սէլամի էֆ.:

Տէրսիմի նախկ անուանուեցաւ Խնուսի նախորդ նախկ Հասան Թէհմի էֆ.: Եմիրնէյի նահանգին Բէշան գաւառակին նախկ անուանուեցաւ Զիլէի նախորդ նախկ Գասըմ Թէվֆիկ էֆ.: Այսրնի նահանգին Պոտրում գաւառակին նախկ անուանուեցաւ նախարներու վարժարանէն շրջանաւարտ Հաֆիտ էֆ.:

— Ականկուռ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ ներքին գործոց նախարար Մէհմուտ փաշայի: Ա. կարգի Մէճիտիէ՝ Երմողուլ հեծելազօրքերու գնդին հրամանատար Իսաբահիմ փաշայի: Դ. կարգի Օսմանիէ՝ կայս. անձնական Գանձուն երկրորդ արկղակալ Հաճի Ահմէտ էֆ.ի:

—Իմթիազի ոսկի և արծաթ չքաղրամ՝ կայս. պալատան գնումներու, ծախքերու և խոհանոցներու քննիչ Ճէվատ պէյի:

ՄԷՄՈՒՐԻՀ ՓԱՇԱ.—Ինչպէս որ կ'երեւայ այսօրուան Պաշտօնականներէն, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է ականակուռ Օսմանիէյի պատուանշան շնորհել ներքին գործոց նախարար Բարձր. Մէհմուտ փաշային: Օսմանեան աւազակներին նշանաւոր դէմքերէն մէկն է Մէհմուտ փաշա, ինչպէս իր վարած նախարարական բարձր պաշտօնովը՝ նոյնպէս իր անձնական մեծ արժանիքովը, վարչական կարողութեամբը և գրական հմտութեամբը: Կը շնորհաւորենք Ն. Բարձրութիւնը կայսերական այն նոր Շնորհին համար որուն կ'արժանանայ:

ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻՆ մէկ քանի երկկ գումարում մը ունեցան կայս. պալատան մէջ:

ԹՈՒՐԳԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ.— Սերպիոյ Ալեքսանդր թագաւորը և հայրը հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեցին՝ Վեհ. Սուլթանին կողմէ յայտնուած խնդակցութեան համար:

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ դեսպանատան գործակատար Պ. Զալաքոսթա երկկ Բ. Դուռը գնաց և արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ՝ Թուրքահելլէն սահմանագլուխի արօտավայրերու խնդրին համար:

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ԵՒ ԲԷՅԹԱՅԻ կառավարութեանց միջև եղած կարգադրութեան մը համաձայն, կ. Պոլսոյ աւստրահունգարական հիւպատոսարանին դատարանը ամէն տարի յուլիս 1էն հոկտեմբեր 15, իր նիստերը պիտի դադրեցնէ:

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը, բարձրագոյն հրամանով, պիտի քննէ խնդրագիր մը որով արտօնութիւն կ'ուզուի Թուրքիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ ելեկտրականութիւն հաստատելու համար:

ՀԱՆՐԱԿԱՒՐ.— Ծանուցուեցաւ թէ քանի մը ձեռնարկուներ ձեռնհաս պաշտօնատուներէն արտօնութիւն ուզած են թրամուէյի գիծեր շինել կ. Պոլսոյ այն փողոցներուն մէջ ուրկէ թրամուէյի կառք չ'անցնիր. Մոնիդէօն այս լուրը ճշդելով կ'ըսէ թէ խնդրուածը հանրակառքի (օմնիպուս) արտօնութիւն է և այն ալ միայն Պոլսոյ կողմին համար:

ԼՈՒՑԿԻՆԵՐՈՒ վրայ տուրք մը հաստատելու խնդրին վերաբերեալ թուղթերը, որուն համար Պետական Խորհուրդը նպաստաւոր որոշում մը տուած է, նախարարաց Խորհուրդին կողմէ զրկուեցան արտաքին գործոց նախարարութեան՝ քննելու համար թէ լուցկիի վրայ եթէ տուք մը սահմանուի, համապատասխան պիտի դայ առեւտրական դաշնադրութիւններուն:

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ Տանիը իշխանին հարնիքին կայս. անձնական սպայակոյտին միւշիր Շաքիր փաշայի հետ ներկայ պիտի գտնուին նաեւ Զէթինէյի օսմ. դեսպանատան պաշտօնեաները. Ցիվվի փաշա, գնդապետ Թէվֆիկ պէյ դեսպանատան պաշտօնեաները. Սեւ Ալեքսանդրան իշխանը իր թիկնապահ տիրամայրը կարգած է Շաքիր փաշայի:

ԺԱՆՏՍԱՒՏԸ.—Առջի օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտ մահկանչ պատահեցաւ:

—Ռումանական կառավարութիւնը 10 օրուան բարձրացուց այն քարանթանան զոր Եգիպտոսէ հասնող շոգենաւերը պիտի կրեն Սուէյնայի մէջ:

ՊԱՐԿԱՍՏԱՆԻ նախորդ եպարքոս մինիստրապետ Պէրուիէն կ. Պոլիս գաց:

ՇՈՒԼՏ-ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ դեսպան Պարոն կոմսը երկու ամուսն արձակուրդ մուտերս պիտի մեկնի մայրաքաղաքը Դեսպանը առջի օրը Բ. Դուռը երթալ իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց Մեծ-պարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին:

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան զինուորական կցորդներէն հարիւրապետ Բոգիսլաւ ամամաքար պիտի վարէ կ. Պոլսոյ ռուսական զինուորական գործակատարութիւնը մինչեւ որ Բէյքօզ գնդապետին յաջորդ մը կարգուի:

ՍՍԳԻՒԱՅԻ կէս-պաշտօնական նամակ Բրավա լրագիրը իբրեւ բոլորովին պատրաստ կը հերքէ Պ. Բէյքօզ Գարավէլովի Բեռլին եկեղեցական սարարդութիւններէն ետքը դեսպան Պ. Զինովիէվ ընդունեց ներկաներուն ցաւակցութիւնները:

—Առջի օրը արտաքին գործոց նախարարին հետ կայս. ուաղ Թիկնապահ Թէվֆիկ փաշա ալ ռուսական դեսպանատունը գնաց Վեհ. Սուլթանին անունով ցաւակցութիւն յայտնելու:

—Երկկ կէս օրէն ետքը Սաատլտին պէյ ռուսական դեսպանատունը գնաց և Մեծ-Եպարքոսին կողմէ ցաւակցութիւն յայտնեց դեսպան Պ. Զինովիէվի:

—Երկկ Մեծ գուքսին մարմինը Սապաս-Թումանէն Բեդերսպուրգի պիտի տարուի, ուր յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ սաբաթ օր եթէ: Նոյն օրը կ Պոլսոյ ռուսական դեսպանատան մատրան մէջ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի, որուն ներկայ պիտի գտնուին բոլոր դեսպանները: Օսմ. կայս. կառավարութեան կողմէ ալ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ ներկայ պիտի ըլլան:

—Ռուսիոյ ընդհանուր հի

ՊՈԼԻԿԱՐԻՈՅ կայս. գոմիսէր Նէֆիպ էֆ. Մէլէմէմ երէկ արձակուրդով Կ. Պոլիս եկաւ վիշնական կառախումբով։

ՊԱՂԵՏԻ Նախորդ կուսակալ Աթաուլլահ փաշա երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց և ուղղակի կայս. պալատ գնաց։

ՐՆԴԵՂԷՆՆԵՐ.—Անատոլուի երկաթուղիներու կառախումբերը ամէն օր Էսկիշէհիրէն, Էնկիւրիէն ու Գոնիայէն ընդեղէն կը փոխադրեն Կ. Պոլսոյ հրապարակը։ Ասոնք անցեալ տարուան բերքերն են, իսկ ներկայ տարուանները հոկտեմբերէն սկսեալ պիտի բերուին։ Այս տարի Անատոլուի մէջ բաւական անձրեւ տեղացած ըլլալով, ընդեղէնները շատ առատ են։ Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութիւնը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ փոխադրութիւնները դիւրացնելու և փութացնելու նպատակով։

ՄԱՍԻՍՈՒՆԻՆ վարչական Խորհուրդին անդամ և ընդհանուր քննիչ կարգուեցաւ ծովային Խորհուրդին անդամ գնդապետ Խալիլ պէյ որուն յաջորդեց Հոռեյտա չորգնաւին նաւապետ դեր-գնդապետ Մեհմէտ պէյ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղիներու Ընկերութիւնը հարիւրին ութսուն գեղէ մը բռած է Հայտար Փաշայի ու Իզմիտի ճամբով ներսերը ղրկուելիք գաղթականներու փոխադրութեան գինին վրայ։ Մինչեւ հիմա փոխադրուած գաղթականներու թիւը տասնըհինգ հազարը անցած է և մէկ կողմէ ալ փոխադրութիւնը կը շարունակուի։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրոկորտաթօ խանը, որ Աթէնք կը գտնուի, յառաջիկայ շաբթու ճամբայ պիտի ելլէ Կ. Պոլիս գալու համար։

ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍԻ կղզիներու նահանգին կուսակալ Ապէտին փաշա որ քննական պտոյտի համար Սագըզ կը գտնուէր, նահանգին կեդրոնը՝ Հռոդոս վերադարձեր է։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ լրագիրները կ'ըսեն թէ ժանտախտը փոխանակ նուազելու կեանքեայ։ Երկաթուղիի ճամբով Աղեքսանդրիայէն մէկ ժամ հեռուն գտնուած Տամանհուր քաղաքին մէջ ալ ժանտախտի դէպք մը պատահած է։ Այս լուրը մը-տանոգութիւն պատճառեր է Աղեքսանդրիոյ մէջ, ուր կը վախնան թէ հիւանդութիւնը ձմեռն ալ շարունակէ։ Շատ մը վաճառականներ Եգիպտոսէն հեռացած են եւ մեկնումները եթէ շարունակուին, առեւտուրը մեծապէս պիտի վնասուի։ Աղեքսանդրիոյ տեղական կառավարութիւնը թէեւ խիստ միջոցներ ձեռք առած է տուներու մէջ ժանտախտէ վարակուողները երեւան հանելու համար, բայց արդիւնք մը ձեռք չի բերուիր։

ԳԵՆԱՐԻՈՒԵՍԻՑ վարժարանին ուսանողներուն կողմէ չինուած նկարներու և արձաններու ցուցահանդէսը օգոստոսին պիտի բացուի։

ՏՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ վաղը ընդհանրական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին յուլիս 14ի տօնին առթիւ։

ՄԻԼԷՊԻԷ վարժարանէն այս տարի եռեսունըեօթը շրջանաւարտներ վիլայական ստացան։ Յիսունըվեց ուսանող ալ նոյն վարժարանի երկրորդական ճիւղէն վիլայական ստացան։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարարութեան վաստակաւոր կարգուեցաւ Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Շէվքէթ պէյ։

ԵՐԵՔԻՆ ապրանքներու մաքսատան քննիչ կարգուեցաւ մրգեղէններու մաքսատան պաշտօնեաներէն Ճիվան էֆ.։

ՆՈՐ ԼՐԱԳԻՐ.—Իզմիրի մէջ թուրքերէն և յունարէն օրաթերթ մը հրատարակուիլ սկսաւ։

ԵՐԿՆ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Երէկ գիշեր ժամ 5ին Բերայի Ամալը Մէֆիտ Բաղին մէջ քարուկիր խանութ մը այրեցաւ, ուր հաստատուած էր Ֆրանսացի Գ. Բէյզրոն։ Ապրանքները 50,000 ֆր.ի ապահովագրուած են եղեր Իւնիոն Ընկերութեան։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկած է։

ՅՈՒՆԻՍԻ ՄԷՋ ՁԻՒ.—Յունիս Չին խմակի և Թորոս, վեց ձիով արմտիք փոխադրած ատեններին, Դերջանի մօտ Պաղըրկան վրայ ձիւնի փոթորկի բռնուելով խղդուեր են։

ՔԱՍԱՐԱՆ դերմանացի Գ. Պարչ որ 150,000 ֆր. իւրացնելով Կ. Պոլսէն հեռացած էր, Պէրլինի մէջ ձերբակալուեր է և կը հարցաքննուի։

ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ գլխին համար Մասսուսէի վարչութեան կողմէ Լոնտոնէն գնուելիք շոգենաւերը գործածած չոգենաւեր են և վեց հաղարական ոսկիի փոխարէն ծախու պիտի առնուին։

ԵՐԿՈՒ ՀՈԳԻ ԽՂԴՈՒԱՆ.—Երէկ առտու Գըզդուլի բացերը առաւաստ պարզած մակոյկ մը ընկղմեցաւ։ Մէջը գտնուող երկու հոգի խեղդուեցան։

ՁԱՎԱԹԻՈՅ Սրբատի փողոցին տուներէն մէկին մէջ Իսմայիլ անուն ջրհանկիր մը երէկ ինքզինքը դաշոյնով վիրաւորեց անուէն։ Ոստիկանները հասնելով հիւանդանոց ղրկեցին զայն։

ԽԱՍԳԻՒՂ Արապաճըլար թաղը հրեայի մը տան մէջ երէկ քարիւղի լամբար մը բռնկեցաւ։ Սարա անուն կին մը երբ մարելու կ'աշխատէր, չրջագգեստը բռնկելով երկու թեւերը և մարմնին այլ-եալ մասերը այրեցան։

ԲԱՆԿԱԼԹԻի կողմը լրագրավաճառ Հրանտի տանը մէջ, երէկ երիկուն, Մարիքա անուն 12 տարեկան աղջիկ մը բէվոլվէրի մը հետ խաղացած պահուն հրազէնը կրակ առաւ և աղջիկը երեսէն վիրաւորուեցաւ։

ԵԼԷՏՐՈՒԼԻի մէջ առջի օրը հինգ տարեկան խլամ տղայ մը տանը առջեւ խաղացած միջոցին, ձի մը կից զարկաւ և տղուն ակռաները կոտրեց։

ՏԻՏԷԱՂԱՃԻ առջեւ շաբաթ օրը Այիոս Եորկիոս անուն օսմ. սուագատանաւ մը քարերու զարնուելով ընկղմեցաւ։ Մէջը գտնուողները ազատուեցան։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Առջի օրը, ժամը վեցուկէսին, Բերայի Նանէ փողոցը Սթալբաքի Բիրիաքիտի էֆ.ի տունը գողեր մտնելով ննջասենեակէն գողցան Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան մը և ադամանդեայ զոյգ մը օղ, մատնի մը և քսան մը։ Գողերը ելլը գործ կը տեսնէին, տնեցիները այդ սենեակին տակի սրահը կը գըտնուէին և սպասաւորները՝ աւելի վարի յարկը։ Տիկին Բրիաքիտի ադուռն մը իմանալով սպասաւորները կանչեց., ասոնք անմիջապէս վերի յարկը ելլելով տեսան թէ դարակները բացուած և մէջը գըտնուածները գողցուած են։ Ցայտնի եղած չէ թէ գողերը ո՞ւրկէ մտած և ո՛ւրկէ փախած են։ Ասոնց դուռունէն կարելի չէր, կը կարծուի թէ կիցը գտնուած տուներու տանիքներէն անցած են։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Առջի օրը Պոստանճիի նաւամատոյցին մօտ գտնուեցաւ դիակ մը որ Վոյվոտա փողոցին մէջ՝ Օսմ. Պանքային դիմացը կոչկակարութիւն ընող Միշէլ Մէլամբրինօ անուն մարդու մըն էր։ Այդ անձը անբուժելի հիւանդութեան մը ենթակայ եղած ըլլալով, արդէն երեք անգամ անձնասպանութիւն փորձած էր։ Երլուչաթի իրիկուն իր կնոջը հետ երկաթուղիի կառախումբով Մալթէպէ երթալու միջոցին յանկարծ վակոնէն դուրս ցատքած և ինքզինքը ծովը նետած էր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կայսերական այն բարեհամ Իրատէն որ, ինչպէս ծանուցուած է Խառն Ժողովի երկկուռան Նիստին համաձայնութեանը մէջ, շնորհուած է առկախ խնդիրներու անմիջական գործադրութեանը համար, երէկ հաղորդուեցաւ Բ. Դրան։

—Երէկ, իրիկուան կողմ, Ս. Պատրիարք Հայրը Պէշիւքտէրէի ռուսական դեսպանատունը երթալով, այցելութիւն տուաւ դեսպան Գ. Զինովիէվի և ցաւակցութիւն յայտնեց՝ Զարին եղբօր Եօրկէյ Մեծ-Դուքին մահուան առթիւ։ Ն. Սրբազնութիւնը այցելութիւն տուաւ նաեւ Խսաեան Տէրէց։

—Խառն Ժողովի դիւանին կողմէ հեռաւեալը հաղորդուած է մեզ՝ երէկուան գումարման մասին որ, ինչպէս ծանուցինք, տեղի ունեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ և Տատեան Բարձր. Ցարութիւն փաշայի ատենապետութեամբ։

«Ս. Պատրիարքը և ատենապետ Ցարութիւն փաշա, որոնք նախընթաց օր Կայս. Պալատ հրաւիրուած էին, Ժողովին հաղորդեցին ի տեղեկութիւն՝ այն բարեհամ բարձրագոյն հրամանները զոր Օգոստ. Կայսրը շնորհ ըրած էր տալ առկախ խնդրոց ամիջական գործադրութեանը մասին։

«Ժողովը ուշադրութեան առաւ Վանայ Առաջնորդարանի գործոց վարիչ և այցելու հովիտ Տ. Ներսէս եպիսկոպոսի ուղղած մէկ նոր տեղեկագիրը՝ նպաստից և ուրիշ զանազան խնդրոց նկատմամբ, և յետ խորհրդակցութեան, Ս. Նախագահին յանձնեց և գործ դնել կարեւոր ձեռնարկները։

«Մշոյ Վարդան վարդապետը հեռագրով մը հրաժարական ուղղած էր։ Ժողովը որոշեց յանձնարարել իրեն որ շարունակէ առաջնորդական գործերը մինչև որ նորընտիր առաջնորդ տեղապահը (Տ. Բարգէն վարդապետ)իր պաշտօնատեղին հասնի։»

—Այսօր, Ս. Պատրիարք Հօր տան մէջ կը գումարուի Իզմիրեանց կոսակի Ցանձնաժողովը, վերջնական կերպով որոշելու համար թէ ներկայացուած երկասիրութիւններէն որի՛ն պիտի յատկացուի այս տարի Սահակ-Մեսրոպեան մրցանակը։

Մրցանակի բաշխման գրական հանդէսը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ հինգշաբթի Սահակ-Մեսրոպի տօնին օրը Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ։

—Քաղաքական Ժողովը որոշած է որ Օրթագիւղի Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը իր անդամներուն մեծամասնութեան ներկայութեամբ իր դիւանը կազմէ և յետոյ հրաժարեալ անդամներուն տեղ նոր ընտրութեան համար հրաւանագ ստանայ Պատրիարքարանէն։

—Կողմկասի Հայոց Բարեգործական Ընկերութիւնը յունիս 6ին և 13ին երկու արտասովոր նիստ ունեցեր է Թիֆլիսի մէջ, թէ՛ ընթացիկ գործերու կարգադրութեան (հաշիւներու քննութիւն, և.ն.) և թէ մէկ քանի նոր խնդիրներ տնօրինելու համար։ Այս գումարմանց առաջինին մէջ, Ժողովը տեղեկանալով որ Կաղզուանի ճիւղը կ'ուզէ իր կամքով վերջ դնել իր գոյութեան, յանձնարարեց վարչական Խորհուրդին՝ յորդոր կարդալ յիշեալ ճիւղին որ աշխատի պահել իր գոյութիւնը։ Նոյն Ժողովը, Վաղարշապատի ճիւղին առաջարկութեամբ, պատուակալ անդամ ընտրեց Վաղարշապատի ճիւղին հիմնադիր բժշկապետ Բ. Նաւասարդեանը։ Միւս խնդիրը որ կը վերաբերէր Խուդադեանի նուիրած քարվանսէրային շինութեան, յետաձգուեցաւ յունիս 13ի նիստին որուն մէջ քննուելու հետեւեալ խնդիրները. 1—Քանի մը ազգայիններ՝ ինչպէս Պ. Սմբատ Շահազիզեան, հարտարապետ Կարապետեան, ետ կը պահանջէին ընկերութեան նուիրած իրենց գումարները. համանման պահանջումներ կ'ընէին նաեւ ընկերութեան գաւառային ճիւղերու մէկ քանին։ Ժողովը արտօնեց իր վարչական Խորհուրդը՝ ետ դարձնել այդ գումարները։ 2.—Ախալցխայի ճիւղը հարցուցած էր թէ՝ ի՞նչ պէտք է ընել այն անձեռնմխելի դրամագլուխը որ ընկերութեան գոյութեան միջոցին գոյացած է տարեկան 100ին 5ի պահեստէն որ կը պահուի կեդրոնին մէջ։ Ժողովը որոշեց չվճարանիլ այդ կէտին վրայ, քանի որ այդպիսի խնդիր մը այն ատեն մէջտեղ կը գրուի՝ երբ ընկերութիւնը կը փակուի, մինչդեռ հիմայ կը կերպարանափոխուի միայն։ 3.—Վարչական Խորհուրդը հարցուցած էր թէ ի՞նչ ընել պէտք է ընկերութեան գրադարան-ընթերցարանի մասին։ Ժողովը որոշեց պահել զայն որքան ժամանակ որ կարելի է. իսկ այնուհետեւ ո՛չ թէ վաճառել՝ այլ որ եւ է հիմնադրութեան մը նուիրել։ 4.—Խուդադեանի նուիրած քարվանսէրայի վերաշինութեան խնդիրը վերջնական լուծում մը չստացաւ։ Ժողովը Խորհուրդին յանձնեց մանրամասն հաշիւ մը պատրաստել և մինչեւ 1500 ռուբլիի մրցանակ տալ՝ ճարտարապետական լաւագոյն յատակագիծը պատրաստողին։

Պ. Աղեքսանդր Անանեանց, որ 1881էն՝ այսրկոյս տասնըութ տարի է վեր կը վարէր Կովկասեան Բարեգործական ընկերութեան վարչական Խորհուրդի նախագահութիւնը, նախորդ շաբթուն հրաժարեր է այդ պաշտօնէն։ Պ. Անանեանի տեղ նախագահ ընտրուեր է Պ. Ալեքսանդր Մելիք-Ազարեանց (Հանգուցեալ Տոքթ. Շիշմանեանի փեսան)։

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿ

Ռուսահայ վիպասան Պ. Պերճ Պռոշեանցի գրական գործունէութեան քառասնամեայ յոբելեանին տօնման առթիւ, Ս. Հայրապետը օրհնութեան հետեւեալ կոնդակը ղրկած է բազմավաստակ գրագէտին.

ՄԿՐՏԻՉ ԴԱՌԱՑ ցիսուսի Քրիստոսի եւ անհնասանելի կամօքն Աստուծոյ եպիսկոպոսապետ եւ Կաթուղիկոս ամենայն Հայոց, ծայրագոյն Պատրիարք եաճագգական նախամեծար Արարատ Առաքելական Մայր Եկեղեցւոյ Սրբոյ Կաթուղիկէ Էջմիածնի. Բազմավաստակ և արդիւնաւէտ ուսուցչի և ազգային գրականի հեղինակի Պ. Պերճի Պռոշեան հարազատի Մայր Աթոռոյս նուիրեմք ողջոյն և օրհնութիւն։

Զի՞նչ առաւել հոգեկան մխիթարութիւն առն վաստակաւորի՝ քան զայն, յորժամ վայելէ ոք ի կենդանութեան իւրում զարդիւնս բազմաքիրտն աշխատութեանց իւրոց, և առաւել պանծալի աշխատաւորին, յորժամ վաստակք իւր ընդհանրութեան բերեն օգուտ։ Ընդ հանդէս փառաւոր օրհնեալ ծերունւոյդ, որ տօնէ ի ներկեանս հայ ժողովուրդն Ռուսաստանի զքառասնամեայն քո զգրականութեանդ յոբելեան՝ գնահատելով զերկս վաստակոյդ, որ անխորտակս ընտրեալ ես քեզ նիթ ի ծննդավայր աշխարհէդ, յընտանեկան վարուց և բարուց հայանարատ գեղչկան, ցուցանելով ի նոսին և զապահովիչն բարուց որ ցանկալին է և. դիւրընթացն՝ պարզ և ընտանի լեզուն վաստակոյդ ասորՕեալ ընթերցողաց. առաքէն արժանի զքեզ այնմ մեծարանաց և քաջալերութեան կացուցանէ և տայ մեզ սովին Հայրապետական կոնդակաւ յայտնել զուրախութիւն սրտի մերոյ ընդ պսակումն քոյանց ծերունւոյդ և ընդ այն համակրելի տօն, որ իրաւասոյս և քաջալեր իմն է հայ ազգատ բանասիրին և գրասիրին։ Օրհնեսցէ՝ Տէր Աստուած զբեզմնաւոր կեանս քո, որ մաշեալ կաս զայն ի զանազան ազգային պաշտամունս, միշտ սիրող և աշխատող վասն կրթութեան և յառաջադիմութեան հայ մանկան։ Օրհնեսցէ՝ Տէր Աստուած զվաստակաւոր մշակդ ազգային գրականութեան որ ոչ երբեք խնայեցեր զքեզ, այլ յարաժամ տիւ և գիշեր ոգեեցար՝ մի զկնի մոյ հեղինակելով զայլ և այլ երկս և ցարդ ի նոյն աշխուժի կաս։ Երկարեսցէ Տէր զամս կենաց քոյ ի խաղաղութեան և յանդորրութեան, զի նոյն հոգւով և եռանդիւ յարատեւեսցես յայն ասպարէզ գրականութեան, որ սիրելին է քեզ և ախորժելի հայ ընթերցասիրին։

Ընդ այս առիթ բարեպատեհ յայտնեմք նաև զսրտագին մեր զշնորհակալս այնոցիկ Մեծապատիւ պարոնայց անդամոց Մասնաժողովոյ, որք ձեռներէց հանդիսացեալ յանձն առին զնեղութիւնս առաւել արդիւնաւոր և չքեղ անցուցանելոյ զտօն յոբելեարիդ. տացէ՝ նոցա Տէր վարձս ըստ վաստակոց իւրանց։

Շնո՛րհք, սէ՛ր, ողորմութի՛ւն և երկնային խաղաղութի՛ւն ամենասուրբ Երրորդութեան հանդիպէ ի վերայ յոբելեարիդ, ի վերայ անդամոց Մասնաժողովոյդ և ի վերայ համայն սիրեցեալ հայ ազգիս, որք գիտեն գնահատել զքեզ։ Ամէն։

Մ. Կ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Ի 5 մայիսի, 1899 ամի,
եւ ըստ Տօմարին ՌՁԻԸ,
ի Հայրապետութեան մերում Զ ամի

ԱԶԳ

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան

Օսմ. հարկային պարտքի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ, 1314 փետրվ. 22ի կայս. Իրատէին համաձայն՝ «յաւելուածական» կոչուած թղթադրոշմները (որոնք 1305ին շրջաբերութեան եղած էին) և որոնց վրայ գրուած է թէ ի՞նչ բանի յատկացուած են, այլ եւս մէկ ամիս միայն պիտի կրնան գործածուիլ ներկայ Ազգին թուականէն սկսեալ, նոր թղթադրոշմներուն հետ որոնց հրապարակ հանուիլը ծանուցուած էր մայրաքաղաքս լրագիրներուն մէջ 1898 յուլիս 15/27ին։ Հետեւարար, այն բոլոր գրութիւնները որոնք վերոյիշեալ պայմանաժամէն ետքը կընքուած ըլլան 1305ի «յաւելուածական» թղթադրոշմներովք՝ օրէնքի հակառակ պիտի նկատուին, և այդ արարքին հեղինակները կանոնական պատիժի պիտի ենթարկուին։ Նոյն կայս. Իրատէին տրամադրութեան համաձայն, այդ թղթադրոշմներէն ունեցողները կամ վաճառողները որոնք մինչեւ այն ատեն գործածած չըլլան զայնս, պիտի կրնան ներկայացնել դրօշմի յատուկ վարչութեան, Դալաթիա, Պալըքհանէ, ուր այդ թղթադրոշմները պիտի փոխանակուին նորերու հետ, մինչեւ երեք ամիս, այս օրէ սկսեալ։ Փոխանակուած նոր թղթադրոշմները՝ ետ առնուած հիներուն հաւաքական արժէքին պիտի համապատասխանեն։

24—30 Տնօրէնութիւն
31 Մայիս (Հ. Տ.) 1899

ԱՄԱՌՆԱՑԻՆ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐ

Քոնքորտիայի իտալական խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացնէ La nuova Befana, օրէռէթ երեք արարուածով։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՄԱԷԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	11
Ամէնէն բարձր գին	»	25	12
Ամէնէն վար գին	»	25	10
Բուլղարի երկաթ. գոց.	Ֆր.	127	25
Ամէնէն բարձր գին	»	127	75
Ամէնէն վար գին	»	127	25

ԲԱՑՈՒՄ 1 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ք. Կ.	25	10
Բուլղարի երկաթուղի	Ֆր.	127	12
Օսմանիէ		418	—
Ռէժի		312	
Օսմ. Գանրա		13	20
Քոէտի ժէնէրալ Օթթմ.		2	18
Երկրագործական Գանրա		7	—
Ասս. Ամ. Շանմ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	10
Օսմ. Ապահ. Էջիբ.		4	22
Թրամուէյ բաժնեթ.		630	—
» Ժուլիանս		210	—
» պարտաթ.	Ֆր.	490	—
Տէրթրոսի ջուրի ընկ.	»	301	
Քարափ Գ. Պոլսոյ	»	483	50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	19
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Տոլ էմբէրիալ	»	20	15
Քրիմից	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	38
Մէճիտիէ	»	98	—
Բուլղարի Ղրշադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	10
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ	Ֆր.	23	08 3/4
» » » չէք	»	22	93
Էէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	52
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	10	98 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	46	
» » » Գ.	»	26	63
» Դ. բաց.	»	22	87
» Դ. գոց.	»	22	87
Փոխառութիւն Դասապա	»	85	25
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Գանքա	»	12	12
Այտրնի երկաթուղի	»	11	—
Եգիպտական Միացեալ	»	105	25
Ընդ. Քոնսոլիտէ	»	106	62
Հելլենական 5 %	»	43	—
Մոնոքոլ հելլենական 4 %	»	50	—
Ռանթ » 4 %	»	35	08
Գուլի. փոխառ. 6 % 1888	»	96	—
» նոր » 6 % 1892	»	95	50
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	415
Դրամագեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 12 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ. բաց.	Ղրշ.	23	10
» » » գոց.	»	23	10
» » » Բ.	»	47	40
» » » Գ.	»	26	50
Օսմանիէ	»	418	
Բուլղարի երկաթուղի	Ֆր.	127	50
Օսմ. Ռէժի	»	312	—
Օսմ. Կայս. Գանքա	»	555	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	101	07
Քոէտի Լիոնէ	»	952	—
Գանք տը Բարի	»	—	—
Մուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	93	22
Սպանիական արտաքին	»	59	90
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	215
Դրամագեղչ	»	63	—

ՊԵՐԼԻՆ, 12 Յուլիս

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Բուլղարի երկաթուղի	»	130	30
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	310

ՎԻԵՆՆԱ, 10 Յուլիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Բուլղարի երկաթուղի	»	63	25
Օսմ. Ռէժի	»	145	—

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունը ուր տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ հանդուցեալ մուխթար Ցակոբ աղայի տունը։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

1 Յուլիս 1899
Կ. ՊՈԼԻՍ.—Ծանրաչափ 760.
Ջերմաչափ 23.
Օդը պայծառ։
Կէս օր.—Ժամը 4.23։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Ջրոյէն վար	Ջրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	23
Սէլանիկ	—	27
Իզմիր	—	19
Հայֆա	—	—
Էնկիւրի	—	—
Պրուսա	—	23
Արհանկել	—	14
Բէյդրասպուրդ	—	17
Մոսիուա	—	17
Բարիզ	—	16
Վիեննա	—	16
Օսթաա	—	26
Սոֆիա	—	16
Աքէնիֆ	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.—Հանդարտ։

Պայսրլ Հաուզի հրատարակութիւնները կարդալ Դ.րդ երեսը։

Հրատարակուեցաւ
ՏՈՔ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԴՈՐԾԱՐԱՆԱՑ
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
Պատկերազարդ գործ
362 Գին 6 դրս. 13—14

ԲԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին
1828 · L'UNION · DE PARIS
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան գրասենեակն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սիմոն էֆ. Բայսէրլեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Մէհրան էֆ.
Տէր Նէրսէսեան
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թանգապուրուն Խան, Օսմ. Պանքային դէմ։

THE LANCASHIRE INSURANCE COMPANY
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852ին
Կենսական գլխաւոր ընկերութեան Այնգլիա «Լանքաշիր Էնշիւրանս Պուլիտիկս Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչէսթէր։
Դրամագլուխ անգլ. ոսկի 3,000,000
Պահեստ » » 1,574,400
ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեպհականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ, կարասիք, վաճառականական ապրանք, ալեւ, ալեւ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և սակերով։
ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները զորս կ'ընծայէ կեանքեր ապահովագրել ուզողներուն։
ՊԱՑՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ
Տիեզերական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և չահուց մասնակցութեան։
մէջ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն
ՊՕՆՏ ՍԷԼԻԷՐ և ԸՆԿ.
Թիւ 4, Բիւշիւք Թիւնէլ խան, Կալաթիա
14—104

ԻԼԱՆ

ԽԱՂԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խաղինէի Խասսաի Շահանէճէ միապայեա օլընճադ պին ալթը իւզ գըյէ ֆիլաթիւս իբէք իւէ պին պէչիւզ գըյէ քէնտիր իրլիկինին թէմիզլըն օն պէչինճի կիւնիւ գարարը վիրիկճէ-կինտէն իթայէ թալիպ օլանլարըն թէէմինան ագճէսինի վէ եախոտ միւսսատագ քէֆայէթ սէնէճինի միւոթասհրպէն Խաղինէի միւարէյէ-հայա կէլմէյէրի իլան օլընը։

29 Հազիրան սէնէ 31։

2—3

ՊԱՏՊԼ ՀԱՌՈՒՄԻ ՎԵՐՋԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հոգեւոր երգեր Հանդերձ եղանակօք, Հայատառ Թուրքերէն։ 214 էջ։ Կը պարունակէ իրը 270 եղանակներ և 313 հոգեւոր երգեր։ Գործը բոլորովին նոր չէ, այլ հին երգարանի մը նոր հրատարակութիւնը՝ վերաքննուած և բարեփոխուած, նաեւ ճոխացուած իրը 62 նոր երգերու և 70 նոր եղանակներով յաւելմամբ։ Մասնաւորապէս յանձնաբարելի է Թրքախօս Հայոց, նաեւ այն ամէնուն որոնք Թուրքերէն կը կարդան և համ կ'առնեն Թուրքերէն հոգեւոր երգերէ։ Բոլոր երգերը յօրինուած են Աւետ. սկզբունքներու և վարդապետութիւններու համաձայն և կրնան հոգեւորապէս օգտակար ըլլալ Հայ ժողովուրդին ամէն դասակարգերուն անխտիր։ Գին 10 դահեկան։

Նոյն գիրքը առանց եղանակի և մանրագիր, գրպանի համար, էջ 344, գին 5 դահեկան։

Նոյնին խոշորագիրը դարձեալ առանց եղանակի, մամլոյ տակ, ի մօտոյ վաճառելի, գին 6 դահեկան։

Կը ծախուի Պայպ-Հաւուի գրատան մէջ Ֆինճանճլար Եօղուշու։ 173

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԳԵՆԱՕ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթէէ փողոց (Պուլվար մէ դ'Իտալիէն անկիւնը)։ Ընկերութեան չէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդռ-Տամ մէ Վէրտուռա փողոց Թ. 42։

1898 Օուսնուար 1էն ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պարարտ գումարն է Մէկ Միլիարտ Քառասուն Միլիոն ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի հաշիւներն են 14,400,000 ֆր.։, 1897ին 1,424,000 ֆր.։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ ապահովուած չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Սրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հասուն-մարդ գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին շորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու եւ տարուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
ՀՈՒ. ՀՈՒԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քէնիէ-Պատուիրակ
Ա. ՉՈՒՀԱՁԵՆ
Վէյվոտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈՂԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Վերջին՝, Ֆոյոյի, Մէլեմէրմանի և Սիս Սովի գիրքերու առնոյ ղրկելու համար

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	
Բամէնը	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպէր	3000	Սնպրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մ'Քիրնս	2000
Օսմանլի	3000	Գ.սարդ	1500
Մարիօնիա	2500	Գ.ս.ս	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուզթոլ խան
ՀԷՆՐԻ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սգրիգ Լիվրբուլ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ի Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ամէն տարիներու էջի յուշ, Դէր Զէրտէնց գրէ.)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատասակիկ ցաւած ակառներն ալ անփոփ կը լեցնեն. յաւելդիրներ և ճոխացած վիրաբանելու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակառներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գնով յնասարդութեան դէպ դոյնի, ծանրութեան, և ապա պարտաւորութեան երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թքամրեցուցիչ գեղարու և ամենակատարելագործեալ ատամներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամահանութիւն։

Ց. Դ. Զմեհները կերակի օրերն ալ, (Փետ- ին- ը) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (Փետ- ին- ին) հիւանդ կընդունին բերանի գործառնին։

Գատաբիլացնէք կրնան գիմել իւրանց բնակարանն, թիւ 1 Խրլուպի էրոյ։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

CHles FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈՂԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՐԼԹՈՒՇԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1899 Մայիս 20էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Եւրոպական՝ եգերէն Կամուրջ

11 — Միրկ. Բ.հիս. պէպ. արն. զրչ. օրԿ. պշկ. 20
11 — Ենմ. մէզպ. պէօյր. Քրպ. ենք. սԿն. պսյմ. պլտի հաղորդակցի 43
11 45 Պօյմ. Բ.հիս. պէպ. արն. զրչ. օրԿ. պշկ. 34
11 45 Ենմ. մէզպ. պէօյր. քրմպ. Քրպ. ենք. մրկ. պլտի հաղորդակցի 46
12 30 Մրկ. Բ.հիս. պէպ. արն. զրչ. օրԿ. պշկ. 18
11 55 Պէօք. պէյզ. բշգ. ենք. գնլ. Բ.Ա.հիս. գնտ. վանք. չնկ. պէյլ. զգկ. Սկտ. 44
12 30 Եսմ. մէզպ. պէօյր. Քրպ. ենք. սԿէն. պսյմ. պլտի հաղորդակցի պշկ. 40
12 45 Բ.Ա. զվգ. ենմ. մէզ. պէօյր. Քրպ. պէյզ. 17
բշգ. չպգ. գնլ. Ա. հիս. գնտ. պշկ.
1 15 Պօյմ. բ. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրԿ.պէշ. 20
1 30 Եսմ. մզբ. պլյթտ. Քրպ. ենք. էմրկ. պշկ. 21
2 15 Էմրկ. Բ. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրԿ. պշկ. 33
2 03 Բ.Ա. զվբ. ենմ. մզբ. պէյքտ. Քրպ. ենք. 43
սԿէն. պսյմ.
3 10 Պօյմ. Բ. հիս. պէպ.արն. զրչ. օրԿ. պշկ. 18
2 42 Պէյզդ. պէյզ.բշգ. չիպ. Ա. հր .գնտ.պշկ. 46
4 — Միրկ.Բ. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրԿ. պշկ. 21
4 — Ենմ. մզբ. պլյթտ. Քրպ. ենք. սԿն. պսյմ. 40
4 40 Պօյմ. Բ. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրԿ. պշկ. 33
5 30 Եսմ. մզբպ. պէյքտ. Քրպ. ենիք. մրկ. 45
Բ. հիս. պէպ. արնվ. օրԿ. պէշկ.
6 30 Պէյզ. ենք. զանլ. մրկրվ. Ա. հիս. գանտ. 20
պէպ. արնվ. չէնկ. պէյլ. Դուզպ. սկիւտ.
6 45 Բ. Ա. զավ. ենմ. մէզբ. պլյթտ. Քրպ. ենք 23
սԿէս. պսյմ. Բ. հրս. պէպ. արնվ. Դրչ. օրԿ. պէշկ.
7 30 Եսմ. մզբ.պլյթտ. Քրպ.պյզ.բշգ. ենք.գնլ. 34
Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. զգկ. պշկ.
8 36 Բ. Ա. զավ. սնմ. մէզբ. պլյտ. Քրպ. պէյզ 17
բշգ. չպգ. զանլ. Ա. հիս. գնտլ. վ.ինք.
չէնկ. պէյլ. զուզգ. սկիւտ.
9 — Սնմ. մէլբպ. պլյտ. Քրպ. ենիք. սԿէն. 18
0 — Եսնմ. մէզբ. պէօյր. Քարպպ. ենք. •
պսյամ. բ. հրսար պէշիք։
սրրկ. Բ. հիս. պէպ արն օրԿ պէշկ
10 35 Մրկ. պսյմ. պէպ. արն. զրչ. օրԿ. 46
11 Եսմ. մէզբ. պէյքտ. Քրպ. ենիք. մրկ. 20
Բ. հիս. արն. պէշկ։

Ասիական եգերէն Կամուրջ

10 45 Պէյզ. Ա. հիս. գնտլ. վանք. չէնկ. պէյլ. 45
զգկ. սկիտ.
11 15 Պէյզ. փշգ. չպգլ. զանլ. Ա. հիս. հե- 29
տեւեալ շաբթնային պէտի հաղորդակցի
11 45 Ա. հիս. գնտ. վնիք. Զանկ. պէյլ. Գզկ. պշկ. 33
12 15 Պէյզ. բշգ. ենիք. զանլ. Բ. Ա. հիս. 44
գնտլ. գնիք. չնկ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ։
1 30 Պէյզ Փշգ՝ Զպրլ Գասյ ա Հիս պէշկ։ 17
2 — Ա. հիս. գնտլ. գնիք. չնկ. պէյլ. զգկ. պշկ։ 34
3 15 Զնկլ. պէյլ. զգկն. սկիւտ։ 17
3 — Պէյզ. փշգ՝. չպգլ. զանլ. Ա. հիս. պշկ։ 46
3 30 Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. զգկ. պշկ։ 34
4 30 Պէյզ. փշգ. չպգլ. գնլ. Ա. հիս։ 44
5 — Ա. հիս. գնտլ. գնիք. չնկլ. պէյլ. զգկ. պշկ. 43
6 30 Պէյզ. ենիք. զանլ. Ա. հիս. գնտլ. 34
գնիք. չէնկլ. պէյլ. զղկ. պէշկ։
9 15 Պէյզ. փշգ. չպգլ. զանլ. Ա. հիս. գնտլ. 17
գնիք. չնկլ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ։
10 10 Ա հիսարէն ուղղակի կամուրջ։ 45
10 30 Պէյզ. ենիք. զանլ. Ա. հիս. գանտ. չնկլ. 33
պէյլ. զուզկ. սկիւտ.
11 10 Վանիզիւղէն ուղղակի կամուրջ։ 34

Կամուրջեն եւրոպական եգերէ

11 45 Պէշկ. օրԿ. զրչ. արն՝ պէպ. Բ. հիս. 21
պսյմ. ենիք. Քրպ. պէյքտ. մրկ. Ենիմ
12 20 պէշկ. օրԿ. արն. պէպ. Բ. հիս. միրկ. 20
12 45 պէշկ. մրբկ. ոՍէն. ենիք. Քլպ. պյքտ. 43
մրկպ. Ենմմ. Բ. Ա. զավաք։
1 15 ՍրԿ. զրչշ. արն. պէպ. Բ. հիս. միրկ։ 23
1 20 Սկիտ. Ա. հիս. գնլ. չպգլ. փշգկ. պէյզ. 46
պյքտ։
2 05 պէշ. օրԿ. արնվ. պէպ.Բ. հիս. պսյմ։ 18
2 30 Պշկ.պյմ.ենիք. Քրպ. պյքտ. մրբ. ենիմ։ 40
3 15 ՍրԿ. արն. պէպ. Բ. հիս. միրկ։ 21
3 35 Սկիտ. զգկն. օրԿ. պէյլ. չնկլ. արնվ. 23
գնլ. Ա. Բ. Հիս. գնտ. միրկ. ենիք.փշգ.
պէյզ. Քրպ. պյքտ. Զզբ. Եսմ.Բ.Ա. զզք։
3 30 Պէշկ. օրԿ. զրչշ. արնվ. պէպ. Բ. հիս. 33
միրկ։
4 — պէշկ. մրբկ. սԿէն. ենիք. Քրպ. պյքտ. 45
մրբպ. ենիմ։
4 45 պշկ. զգկ. պէյլ.չնկլ. արնվ.պէպ. գնտ. 20
Ա. Բ. Հիս. գնտ. սԿէն.ենք. փշգ. պէյզ։
6 — պէշկ. օրԿ. զ չշ. արս. պէպ. Բ. հիս. 34
պսյմ. ենիք. Քրպ. պէյքտ. մրբպ. Եսմ.
6 30 Իսկ. բուզկ. պէյլէր. չէնկէլ. քանտ.
ա. հիսաբ քանտ. դէնիք. պէյքօգ։
7 — պէշկ. օրԿք. զրչշ. արնվ. պէպ. բ. հիս. 18
միրկ. սԿէս. ենրբ. Քրպ. պէյքտ.
մրբպ. ենիմ։
8 30 պշկ. օրԿ. արնվ. պէպ. Բ. հիս. պսյմ. 44
ենրբ. Քրպ. պէյքտ. մրբպ. ենիմ։
9 15 Պէպ. ենիք. Քրպ. պյքտ. մրբպ. ենիմ։ 21
9 40 պշկ. օրԿ. զրչ. արնվ. պէպ. Բ. հիս. միրկ 46
10 05 միրկ. ենիք. Քրպ. պյքտ. մրբպ. ենիմ. 40
Բ. Ա. զավգ։
10 20 պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. գանլ. չպգլ. փշգկ. 43
պէյզ. մրբպ. Բ. Ա. զավգ։
10 35 Պէշկ. օրԿ. զրչշ. արնվ. պէպ. գնտլ. Ա. 23
Բ. հիս. գանլ. միրկ. ենրբ. փշգկ. պէյզ։
10 55 Պէպ. Բ. հիս. պսյմ. սԿէն. ենիք. Քրպ. 17
գիրթպ. պէյքտ. մրբպ. ենիմ։
11 20 պէշկ. օրԿ. զրչշ. արնվ. պէպ. Բ. հիս. 18
միրկ. ենիք։
11 45 Ենիք. Քրպպ. պէյքտ. մէզբպ. ենիմ։ 46
12 — Պէպ. Բ. հիս. պսյամ. սԿէն. ենիք։ 33
12 — պէշկ. օրԿ. զրչշ. արնվ. Բ. Հ՝ ենիք։ 33

Կամուրջեն ասիական եգերէ

1 05 Պէշկ. զգկն. պէյլ. չէնկլ. մնրբ. գնտիլ. 45
Ա. հիս։
1 20 Սկիտ. ա. հիս. գանլ. չպգ. փշգ. պէյզ։ 46
պէյքտ։
2 35 Սկիտ. զգկն. պէյլ. չնկլ. մնիք. գնտլ. 34
Ա. հիս։
3 — պշկ. Բ. հիս. գանլ. չպգլ. փշգ. պէյզ։ 44
2 45 Կամուրջէն ուղղակի Զէնկէլ քէօյ։ 17
3 35 Սկիտ. զգկն. օրԿ. պէյլ. շէնկ. արնվ. 23
գնտլ. ա. բ. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. փշգ.
պէյզ. Քրպ. պյքտ. մզբպ. Եսմ Բ. ա. զավ։
4 20 ուղղակի վանիք ա հիսաբ։ 43
4 45 պէշ. զգկն. պէյլ. չնկ. արնվ. պէպ. գնտլ. 19
ա. Բ. հիս. գանլ.սԿէն.ենիք. փշգ.պէյզ։
6 30 Սկիտ. զգկ. պէյլ. չնկ. գնտլ. ա. հիս. գնլ. 17
ենիք.պէյզ. պյքտ. մզբպ. Եսիմ. Բ. ա. զզգ
8 45 պէշ. զգկ. պէյլ. չէնկ. մնիք. գնտլ. ա. 33
հիս. գանլ. չպգլ. փշգկ. պէյզգ։
9 25 Սկիտ. զգկն. պէյր. չնկլ. մնիք. գնտլ. 45
ա. հիս.
10 20 պէշկ. գնտլ. ա. հիս. գանլմ. չպգլ. 43
փշգկ. պէյզ. մզբպ. բ. ա. գավգ։
10 25 պէշգ. զգկն. պէյլ. չէնկլ. մնիք։ 33
10 35 պէշկ. օրԿ. զրչշմ. արնվ. պէպ. գնտլ. 23
բ. ա. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. փշգ. պէյզ։
11 1՝ պէշ. պէյլ. չէնկ. մնիք. ա. հիս. փշպ.պյգ։45
11 40 սկտ.գնտ.ա.հիս.գնլ. չպգ. փշպ.պյգ.պյքտ 44
11 55 պշկ. զգկն. պէյլ.չէնկ.մնիք.գնտ.ա.հիս։ 20

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

Ի ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրգ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորքսիա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ. — ՈՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԴԻ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000
Երաշխաւորութեան գումար 82,500,000
1895 ի հաւոյթք 25,900,000
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՐՄԻՒԶ
Ղալաթիա, Քոյաճի էյ. (Հիմնէլը Մատտան)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՖՕՐ ՐԷԲԷՆ

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co.
ELBERFELD (Allemagne)

Somatose

ՍՕՄԱԹՕԶ

Անհամ փոշի | Մխին սննդական տարրերը միայն կը պարունակէ

ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Տկար անձերու, տխուր մանուկներու, հիւծախտի, այլեւայլ ստամոքսային հիւանդութիւններու, ծննդական վիճակի, տղոց ողնաթեքութեան, հիւանդութենէ ապաքինումներու եւ մանաւանդ

ՔԼՈՐՕԶԻ ՀԱՄԱՐ

Սօմաթօզը, առանց բացառութեան ախորժակ կը բանայ

4 շ.թրուան մէջ 8 լիտր կ'աւելցնէ մարմնին ծանրութիւնը

Սօմաթօզը պէտք է ծախուի իրեն յատուկ պահարանով, 25, 50 և 100 կրամոց տուփերու մէջ

320

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու մէջ։ Կեդրոնատեղի ՅՕՆ ՌՈՒԷԼԷ, Պոլիս 24—52

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատեով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուական
(Ն ալֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆի խան, Քարաքէյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Պ. Ալպէր Սիմբնս Ծակրբեան խան, Վէյվոտա փողոց Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի հավուսը փողոց, Օսմ. Նամատատան դէմը

Դեր-Գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ Մարբուճճիլար, Զաբշիլը խան, Թիւ 21 194

ԲԱՍԱՍՈՒԻԼԱԼԸ
ԱՌԱՔԻՆ ԿԱՐԴԵ ՇՈՂԵՆԱՒԱՃ
Ընդարձակ Հայ, Կ. Պոլսոյ և Օտարոյ

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Այվանոս	1069	Գօմօ	1427	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Բօգարիս	188
Այէրթօ	3807	Գէնկօ	2906	Գրանտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Լաբֆօ	1113
Անձէլօ	1541	Գարսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլա	3709	Ֆիրթօ	1735
Արիսաղօ	2377	Ֆիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միրգատօ	3557	Միլլիս	1193
Գասանօ	1832	Տօմինօ	937	Հինտու	3726	Միլօ	1957	Նէէրօ	1200
Գօրտարիս	1284	Ջուրօ	2383	Հօրդանիս	3600	Մոնդէպելլօ	1735	Բասսօ	1328
Գրաբօ	1076	Տրաբօ	1713	Հումպէրտ	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլլաբ	1546
Գրինօ	841	Ֆինանսօ	504	Խակօ	2354	Նէրօ	1083	Պօրիս	3827
Գրիֆֆալօ	4431	Ֆալրօ	2484	Խուանօ	5540	Օհիս	4100	Բօլէտօ	1470
Դէյրօ	1671	Ֆլոսբատտա	1520	Ցիլնօ	1080	Ոնեարիս	4035	Բօրքիտ	457
Դալիբաս	1337	Ֆէտրօ	1481	Քէլէս	1058	Որլանտա	1535	Ուրպինօ	2439
Գամէշ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլրինօ	2307	Բալէրմօ	1687	Վասրօ	1914
Գազ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1709	Բալլ	510	Վօլօ	1289
Զանակ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէս	1053	Բիանկօ	2229	Վօլիսարնօ	2396
Միսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանեզ	2272	Բիլնա	1663	Եէտտ	1856
Գլիս	2697	Կալիլէօ	3080	Լիվօրնա	1645	Բօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գալորատտ	4228	Կիրտանս	1248	Լոռէնցօ	8191	Բանէզ	1789		

Լէրենցօ շոգենաւը, նաւապետ Ուիլկ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Թէյլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղղուած է։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒՆ ՐԻԶՕ
Թիւ 17—18, Գալաթիա Մեկլեթ խան, Ղալաթիա

COMP RUS

NAVIGATION A VAPEUR ET COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՂԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւն

Գշ. 29 11 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Գշ. 30 12 Իզմիր, Բիրէ, Ազեքսանդրիա և 10ին միջօրէէն առաջ (հարաւային Ազեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Ֆա, Պէյրութ եւ Հիֆա).
Եշ. 1 13 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 1/ 3 Ինեգոլու, Սինոպ, Սամսուն, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Սուխում ժամը 1ին յետ միջօրէի
Ուր. 2 14 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի

ՖԻՐՄԱՆՈՑ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՂԵՆԱՒԱՃԻՆ

Ամսական երթեւեկութիւն
Ի Լիվերպուլ

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ումբրիա	7718	Գալիլիա	
Էթրուրիա	7718	Սամարիա	
Ցէրվիա	7391	Մարաւոն	
Ուրբանիա	7268	Ազիա	
Սամնիա	5587	Դարբկոսա	
Ալ Քանտարա	5547	Թարբիա	
Նուբիա	4809	Հալիֆաքս	
Վիրգինիա	4557	Թրինիտատ	
Գալլիա	2149	Մարոքկո	
Ֆլորիտա	1876	Քամպանիա	
Հելլասպոնտ	1614	Լուբանիա	
Նեստորիա	1361		

Շեղագոյց շոգենաւը, նաւապետ Սպիս, յունիս 14ին (Ն. Տ.) Լիվերպուլ հոս կը հասնի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Քարաքէյ Մուսթաֆա փողոց։

ՖՐԵՏ. ԼԷՃԼԱՆԴ ԵՒ ԸՆԿ. ՇՈՂԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Վերջին և Արեւելեան գիրքերու ղրկելու համար

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	
Վիքտորիան	10500	Ֆլավիան	
Ամմինիան	10500	Եճիրշիան	
Գէորգիան	10500	Աբրժանը	
Կանրատարիան	9000	Ամերիան	
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	
Գրամանիան	8000	Ամենիան	
Լոբնիան	8000	Անատոլիան	
Թոսքանիան	8000	Ազատշիրն	
Ֆիրենիան	8000	Լէսպիան	
Ֆալէրնիան	8700	Մինեմ	
Վավոնիան	8700	Օքորդ	
Ֆլամինիան	8700	Լիսպոն	
Ֆասպիան	8500		

Ապարանքի սեղերէն կը խնդրուի իր ապարանքն այլուր փոխադրելու կամ նոր աթոյ մաքրատունն հանելու համար բենց հրահանգը դրէք շոգենաւի ներսէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՆԳՈՒԻԼ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Գալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (69)

ԼՈՒԻ ՊՈՒՍՆԱՐ

ԲԱՐԻԶՈՒ ՍՏԱՀԱԿ ՄԸ

ԱՇԵԼԱՐԻ ՇՈՒՐՋԸ

Գ. ՄԱՍ

ՈՐՍԱՆԱՒԸ

Կրնայ ըլլալ որ նաւերնին բոլորովին ածիլած ըլլան, այսինքն կայմերն ու կազմածները հանած ըլլան, ինչ որ շատ դիւրին է իրենց համար։

Այս պարագային՝ վերջին ծայր սրատես աչք մը պէտք է բուստերու տարտղնուքին մէջ նաւը որոշել կարենալու համար։

Գալով աւազակներուն՝ անոնք ալ ցամաքին վրայ ո՛և է քարայրի մը մէջ թերեւս ապաստանած գտնէք։

Լաւ փնտռեցէք. ուշադրութեամբ քննեցէք բովանդակ ծովեզերքը։

Կաւիւը անխուսափելի պէտի ըլլայ, և շատ ալ ահաւոր կռիւ մը։

Կը յուսամ սակայն որ պէտի յաղթանակէք։

Եւ հիմա, հրամանատա՛ր, ալ կատարած կը նկատեմ պարտքս։

Դուք վեհանձն եղած ինծի համար. ես ալ անկեղծ եղայ փոխադարձաբար։

Երկուքս ալ պարտքերնիս կատարած ենք այսպէսով։

Մնաք բարով և շնորհակալութիւն։

* * *

Այս բառերով կը վերջանար ծովահէնին տեղեկագիրը՝ զոր տը Վալրէօ հրամանատարը ծայրէ ի ծայր կարդաց կատարեալ հանդարտութեամբ։

Գ

Բուստերէ ջախջախուած.—Նորեն նաւաբեկութիւն.—Ուտուելու մազ մնացած.— Ոսիկանութիւն եւ մարդակերութիւն. — Տապալուած կաքսաներ.- Զերբակալութիւն մը.—Բարիզցի մըն ալ.— Սթօք...։

Ծովահէնին տեղեկագրին շնորհիւ, յուսալի էր որ վերջնապէս ձեռք ձգուէր ահարկու որսանաւը։

Երկար օրերէ ի վեր ծովուն վրայ անոր հետքը անգամ չէր տեսնուէր։

Տը Վալրէօ հրամանատար, ծովահէնին տեղեկագրէն քաղած տեղեկութեանց համաձայն, չիտակ Բուստերու ծովը ուղղած էր Էիկեռը՝ որ սրընթաց կ'առաջանար։

Ցայտնի էր որ որսանաւը բուստերու աւազանը մոռած էր։

Եւ սակայն կարելի չէր առանց փորձառութիւն ունենալու մտնել այդ վտանգաւոր աւազանին մէջ, որովհետեւ ամէն վայրկեան ջախջախուելու վտանգին պէտի ենթարկուէր ո՛և է նաւ մը մը։

Քարտէներն ալ այդ մասին յստակ տեղեկութիւն մը չուենալնուն, տը Վալրէօ հրամանատար պարտաւորուեցաւ մակոյկ մը կազմակերպել, աւազանը մանրակրկիտ կերպով քննել տալու համար։

Այդ մակոյկը՝ որուն մէջ տասը նաւագ և երկու զեկավար կը գտնուէին, դեռ ճամբայ չելած, Տոքթէօրը, Անտրէն և Ֆոռիքէ, հրամանատարէն խնդրեցին իրենք ալ արշաւանքին մասնակցիլ։

Այս փափաքը՝ նախ տոքթէօրը յայտնած էր, այդ առիթէն օգտուելով քանի մը գիտական հետազօտութիւններ ընելու համար, և իր երկու բարեկամներն ալ պարզապէս իրմէ բաժնուած չմնալու նպատակով ուզած էին միասին երթալ։

Հրամանատարը արտօնեց։

Տասերկու նաւագներն ալ մակոյկ իջան անմիջապէս, ուր քանի մը վայրկեան ետքը իրենց միացան մեր երեք բարեկամները։

. . . . . .

Դրկուած արշաւանքը իր գործը գլուխ հանած էր մեծ մասամբ, և ճաշի ժամը մօտեցած ըլլալուն զրահաւորին քով վերադարձած էր, երբ մինչև այն ատեն վերջին ատենան հանդարտ երեւցող ծովը տարօրինակ կերպով յուզուիլ սկսաւ։

Ալիքները բարձրացան և իրարմէ բոլորովին զատեցին մակոյկն ու զրահաւորը։

Թանձր ծուխ մը պատեց չորդին և ալիքները կապոյտ գոյն մը ստացան։

Ճերմկորակ փայլակ մը շղած և ծովային թնդանօթի մը աղմուկին չափ զօրաւոր պայթում մը լսուեցաւ։

Ցետոյ բազմաթիւ աղմուկներ ելան, տարօրինակ և ահաւոր աղմուկներ։

Հովը՝ սոսկալի կերպով սաստկացաւ, խենթի պէս փչելով։

Զրահաւորը դէպ ի բաց ծովը քշուիլ սկսաւ, մինչդեռ մակոյկը մնաց ալիքներուն ծոցը։

Ոչ մէկ աղաղակ եղած էր անկէ։

Սարսափներնուն մեռա՞ծ էին արդեօք մէջի մարդիկը։

Կարելի չէր ո և է բան մը ըսել։

Ալիքները կը մռնչէին չարունակ և երկինքը կ'որոտար։

Հովը միշտ սաստիկ կը փչէր և բուստերու աւազանէն խիտ փրփուր մը կ'ելլէր առատօրէն։

Այդ խառնափնդորութեան մէջ յանկարծ մակոյկը շրջեցաւ խոշոր ալիք մը և գրեթէ անմիջապէս սուր ձայն մը լսուեցաւ։

Ցուսահատ աղաղակ մը չէր, հապա աւելի բողոքի նմանող ձայն մը՝ որ կը ճչէր.

—Բիիի-ու-ու-իթ-իթ... Բիիի-ու-ուիթ-իթ...։

Ֆոռիքէն՝ էր որ ծաղրելու ելած էր այդ գէշ կացութեան մէջ, միւսներն ատեն իր բարեկամները գտնել ջանալով։

Այդ փոտոտուքի մէջոցին յանկարծ տոքթէօրը նշմարեց։

Բուստի խոշոր կտորի մը կառչեցաւ և բռնեց տոքթէօրին մազերէն՝ զայն իրեն քաշելու համար։

Բայց բժիշկը կեղծամ կրելուն՝ ստացակը ձեռքին մէջ մազի անձև կոյտ մը միայն գտաւ, մինչդեռ բժիշկը կը սուզուէր ջուրերուն տակ։

Ֆոռիքէ յուսահատիլ չէր գիտեր. անմիջապէս ծովը նետուեցաւ,